

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L, za tuzemstvo: 15.20 L.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in tuzemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Pet angleških križark torpediranih Še topniški boji pri Bardiji in Solumu — Nadaljnjih 18 letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 19. decembra naslednje vojno poročilo št. 563:

V vzhodnem predelu cirenaškega Džebelja so v teku ostre borbe okrog Derne, kjer poveljuje sovražnik s podporo novih oklopnih enot, ki so prispele iz Egipta, svoj pritisk proti četam osi, ki se bore z zglodno vztrajnostjo.

Na bojišču pri Bardiji in Solumu boji topništva. Napad oklopnih avtomobilov sovražnika je bil zavrnjen. Italijanski in nemški letalski oddelki so z odličnim uspehom v nizkem poletu bombardirali in obstreljevali premikajoče se kolone.

Sovražnik je izgubil 13 letal; naši lovci so jih sestrelili štiri, nemški lovci pa sedem, a dve protiletalsko topništvo. Pogrešamo tri lastna letala.

Popoldne 17. t. m. so eskadre torpednih letal napadle v sledečih si valovih v cirenaških vodah pomembne angleške pomorske sile, in zadelo tri križarke. Četrto križarko so večerj zadelo torpeda naših letal v bližini Malte, nemška torpedna letala pa so zadelo in zažgala veliko sovražno križarko. Dve naši torpedni letali nista vrnila na oporišče. Druga so se vrnila z mrtvimi in ranjenimi člani posadke.

Kakor priznava sovražnik, je bilo pri zadnjem letalskem napadu na Tarant sestreljenih 6 sovražnih letal in ne samo 3, kakor je bilo sporočeno v našem vojnem poročilu št. 562.

Velik uspeh torpednikov

S fronte v Marmariki, 20. dec. s. Delovanje letalstva osi je še nadalje močno in učinkovito ter v meri vpliva na operacije sil na kopnem. Skupine bombnikov so z vidnimi učinki bombardirale zbirališča motornih vozil, oklopne oddelke, avtomobilske kolone na pohodu in skladišča vojnih potrebščin. V letalskih spopadih so nemški in italijanski lovci sestrelili 11 sovražnih letal. Posebno uspešna pa je bila akcija, ki jo torpedna letala izvedla v sredo popoldne proti skupini sovražnih

vojnih ladij, ki je bila opažena na srednjem Sredozemskem morju. Ko so se ji prva torpedna letala približala, so pričele križarke močno streljati, toda letala so kljub temu napadla ter v ugodnem trenutku sprožila torpede. Že pri prvem napadu je torpedo zadel sovražno križarko. Nato so tudi ostala letala z vso srditostjo prešla v napad. Pri drugem valu sta bili zadeti s torpedom dve nadaljnji križarki. Z vseh treh ladij so se po eksploziji torpedov dvignili visoki plameni.

Kraljevo pismo zaslužnemu generalu

Rim, 20. dec. s. Armijški general Augusto Grassi je zaključil svojo kariero in je bil upokojen. Ob tej priliki mu je vladar poslal naslednje lastno ročno pismo:

Dragi general! Ob zaključku vaše kariere, do katerega je prišlo, ker ste dosegli starostno mejo, želim izraziti vam svojo zahvalo za usluge, ki ste jih napravili s svojim razumom in samozatajevanjem vojski in deželi. Vaše strokovno znanje, ki se je pridružil najboljšim vojaškim vrlinam, se je uveljavilo, ko ste poveljevali pehotnemu bataljonu, kakor tudi, ko ste bili podnačelnik štaba v XXII. armijskem zboru, načelnik štaba v 22. pehotni diviziji in 14. armijskem zboru, in ko ste z resnim pogumom večkrat dokazali, da ste zaslužili splošno vojnih zaslug izredno napredovanje za podpolkovnika in odlikovanje z dvema srebrnima svetinjamama za vojaške zaslugе. Hvalvredno je bilo vaše delo tudi pri izpolnjevanju delikatnih nalog, ki so vam bile poverjene po vojni v letih 1915—1918. Kot poveljnik vojaške divizije v Raveni in kot generalni direktor vojnega ministrstva ter nazadnje kot poveljnik milanskega armijskega zbora ste si znali vedno pridobiti spoštovanje in ljubezen sprčo vaših intelektualnih sposobnosti, srčne kulture in resničnega razumevanja delovanja. O priliki, ko ste bili uvrščen v rezervo, vam, dragi general, izražam svoje posebno spoštovanje in pozdrav.

Naloge korporacij v vojni

Rim, 20. dec. s. V sredo je korporacijski minister Ricci pristojni podpredsednik vseh 22 korporacij v pristojnosti državnih podtajnikov Cianetti in Amicucci, Minister je imel ob tej priliki govor o nalogah korporacij glede na razvoj gospodarstva v vojni. Opozoril je na zelo važne naloge, ki jih morajo izpolnjevati korporacije v sedanjih časih. V razvoju korporacijske prenosne narodnega gospodarstva in tehnike upravne službe posameznih korporacij pa je treba ohraniti kontinuiteto. Zato so bila pri posameznih korporacijah ustanovljena posebna tajništva. Korporacije bodo morale prispevati nov delež za ojačanje nacionalnega produkcijskega organizma in skrbeti, da bo ta organizem na produkcijskem kakor tudi na socialnem področju dosegel potrebne sedanje čase. Treba je v smislu Ducejevih navodil do skrajnosti valorizirati vse rezerve zemlje in podzemlja, duha in dela, da se doseže čim višja stopnja avtarkije.

Minister je nato govoril o problemih, ki zadevajo vsako posamezno korporacijo, in je obeležil položaj produkcije na vsakem posameznem področju. Sprčo državne pomoči sta se delo in produkcija na vseh področjih razvili v takem obsegu, da je mogoče zreti v bodočnost.

Na konferenci so govorili tudi posamezni korporacijski podpredsedniki, ki so poročali o dosežanih izjavljanju avtarkičnih načrtov in opozorili na potrebo vedno tesnejšega sodelovanja korporacij z državnimi in upravnimi organi s sindikalnimi konfe-

deracijami in zvezami posameznih kategorij, tako da bi se korporacijski sistem čim bolj vedno bolj izboljšil. Minister je nazadnje izjavil, da ima namen od časa do časa sklicati take konference, da bi se lahko dovezanje posameznih korporacij tesneje povežalo in da bi lahko njihovi zastopniki skupno obravnavali vprašanja, ki so prvenstvenega pomena za občo korporacijsko politiko.

Novi krediti za javna dela

Rim, 20. dec. s. Zbornišni proračunski odbor je imel pod predsedstvom nacionalnega svetnika Acerba dve važni seji. Na dopoldanski seji sta bila navzoča finančni minister Thaon de Revel in državni podtajnik ministrstva za javna dela Gallotti. Odbor je načeloma odobril izdatek 50 milijonov lir, ki se bodo uporabili za javna dela v Raši in Carboniji ter za ustanovitve sicilijanske vodovodne ustanove. Na popoldanski seji v navzočnosti državnih podtajnika finančnega ministrstva Lissie so odobrili razne druge ukrepe, med drugim tudi ustanovitve skladov za pospeševanje ribarstva v Dalmaciji in Kvarneru.

Nekaj potniških vlakov ukinjenih

Rim, 20. dec. s. Glede na sedanje prilike je bilo treba ukiniti nekaj potniških vlakov. Ukinjeni vlaki, ki od nedelje dalje ne bodo več v prometu, so navedeni v razglasih, ki so jih objavile posamezne železniške sekcije.

Hude sovjetske izgube

Nadaljnji letalski napadi na sovjetske vojaške naprave in oddelke — Angleške letalske izgube na zapadu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo večerj naslednje poročilo:

Pri odbijanju sovražnih napadov je prišlo na več krajih vzhodne fronte do srditih bojov. Sovražnik je utrpel hude izgube. Letala so napadala kljub slabemu vremenu zbirališča čet, topniške postojanke, oklopna vozila in oskrbovalne zveze nasprotnika. V zalivu Kola je bila z bombo močno poškodovana trgovska ladja srednje velikosti.

Živahne operacije pred Sevastopoljem in na srednjem odseku fronte

Berlin, 20. dec. s. Operacije nemških oboroženih sil so bile v zadnjih dneh na vzhodni fronti izredno živahne. Letalstvo je 17. decembra z izredno silo bombardiralo okoliško Sevastopolja in je porušilo več poljskih utrdb ter uničilo nekaj obalnih baterij. Nemški bombniki so napadli tudi letalska oporišča, mornariške naprave in skladišča. Uničene so bile nadalje 9 poljskih in 3 obalne baterije Nemške bombe so razvedale veliko skladišče municije.

Na osrednjem odseku bojišča so Sovjeti skušali 18. decembra obnoviti napade na nemške položaje. Napadi pa so se izjavili zaradi izredno uspešnih obrambnih bojov, ki so trajali ves dan. Sovjeti niso dosegli nikakih uspehov. Kako silne so borbe

na tem odseku, kaže okoliščina, da je bilo na bojišču enega samega pehotnega bataljona, ki je zavrnil sovražne sile, 600 mrtvih. Boljševiki, ki so prejšnje dni utrpeli najtežje izgube, so skušali 17. decembra zopet zavzeti nekaj krajev, ki so jih zasedle nemške čete. Napadi so z močnimi silami. Nemški pehoti je uspelo obrzati svoje položaje kljub velikim vremenskim neprilicam in izrednemu mrazu. Ob ostrim obrambnem ognju so se izjavili vsi napadi sovražnika. Boljševiki so utrpeli nove krvave izgube.

Nemško letalstvo je učinkovito posegalo v borbe na kopnem in je hudo bombardiralo sovražne oddelke. Nemške sile se niso umaknile niti za meter iz svojih položajev,

Japonci v Hongkongu in Penangu Najnovejši japonski uspehi so napravili v Angliji najresnejši vtis

Tokio, 20. dec. s. Agencija Domei poroča, da je dokončni padec Hongkonga zdaj samo še vprašanje nekaj ur, kajti japonske sile, ki so se prodvčarajšnjim izkrcalo na otoku, so večerj nadaljevale svojo ofenzivo z jako podporo topništva in letalskih eskadrilj, ki so uničevale angleške obrambne utrdbe. Japonska z-štava vihra na neki utrdbi, ki je bila že do dobre polovice zasedena. Odpor demoraliziranih angleških čet je čedalje slabši in njih predajo je pričakovati vsak čas.

Tudi v Singapuru se je pojavil nemir med angleškimi in domačimi silami, ki branijo trdnjavo. Še bolj vznemirjeno je prebivalstvo zaradi naglega prodiranja japonskih čet, ki kontrolirajo že vse severovzhodni del Malajskega polotoka ter so prisilile naprotnika, da je izpraznil Penang. Položaj Angležev na Pacifiku postaja čedalje težji. V veliki meri je k temu prispeval tudi

poraz ameriške mornarice na Havajskih otokih.

Izjava lorda Amerya

Rim, 20. dec. s. Angleški kolonialni minister je priznal zasedbo Hongkonga. Uradno je izjavil, da ni mogoče potrditi niti demantirati vesti iz japonskega vira, da je Hongkong v japonskih rokah, ker ni bilo mogoče dobiti nobene zveze s Hongkongom.

Priznanje Duffa Coopra

Singhaj, 20. dec. s. Duff Cooper je prvič, odkar je bil imenovan za ministra za Daljni vzhod, govoril po singapurskem radiu. Med drugim je izjavil: Poročila so resna ta večer. Naše čete so bile prisiljene k umiku v severozapadnem delu Malajskega polotoka. Ne delajmo si iluzij glede položaja in težko, ki nas čakajo.

Podrobnosti o zasedbi Hongkonga

Tokio, 20. dec. O zasedbi Hongkonga so se izvedle naslednje podrobnosti: Po zasedbi Kauluna dne 12. decembra, torej 84 ur po pričetku napada, je bil 13. decembra zavrnjen prvi japonski poziv k predaji in napad na Hongkong se je naslednjega dne pričel. Stalni napadi bombnikov na otok so povzročili ogromno škodo v središču mesta. Zažganih je bilo mnogo skladišč. Dne 17. decembra zjutraj je japonsko poveljstvo drugič pozvalo Angleže k predaji. Tudi ta poziv je bil zavrnjen, nakar je japonsko poveljstvo izjavilo, da bo zadevo rešilo z orožjem. Letalsko bombardiranje je bilo obnovljeno v še hujši meri. Utrjene postojanke okrog Hongkonga so bile razdejane in arzenali v Tajkoku so bili zažgani. Popolnoma porušen je bil tudi neki 14-nadstropni nebotičnik, sedež bančne zveze v Hongkongu in Sangtaju. V četrtek popoldne so se japonske čete s Kauluna koncentrirale na letališču Čitu in v industrijskih okrajih mesta ter so na ukaz takoj krenile čez ožino. Ob sodelovanju japonske mornarice so se kljub besnim sovražnim protinapadom ob 22. uri izkrcale na otoku Hongkongu ter zavzele nekaj strateških točk.

Kav Lun, 20. dec. (Domei). O izkrcanju japonskih čet v britanski kronske koloniji Hongkongu so doslej znane naslednje podrobnosti:

Po silovitem bombardiranju in obstreljevanju japonskih topniških baterij s Kav Luna so se japonske kopne in mornariške čete 18. decembra ob 22. kljub močnemu sovražnikovu ognju izkrcale na treh točkah severovzhodne obale otoka Hongkong, hkrati pa tudi v nekem zapadnem odseku ter britanske kronske kolonije. Danes ob zori so na zasedenih točkah že zaplopolale japonske zastave. Čim so se japonske čete izkrcale, so z vso naglico pričele razširjati svoje operacije v vse smeri otoka. Med drugim so takoj prešle v napad na grič Jardine-hill, ki je skoraj sredi otoka Hongkonga in predstavlja z višino 470 m izvrstno strateško točko, s katere je mogoče obkrožati vso okolico. Grič Jardine-hill je bil zaseden ob 3. zjutraj. Do 7.30 so močni oddelki japonskih kopnih in mornariških čet v veliki meri zatrli še ves preostali napor britanskih čet ter zasedli mnogo nadaljnjih strateško važnih točk. Do 11. dopoldne je bilo po zadnjih vesteh praktično že polovico Hongkonga v japonski posesti. Japonski oddelki so z naglimi napadi pristigli k melemu sovražnikove topniške baterije ter zasedli mnogoštevilne britanske obrambne postojanke, tako da je polovica otoka Hongkonga došla pod japonsko kontrolo. Po doslej zbranih podatkih so Japonci ujeli 1420 britanskih vojakov. Na nekaterih točkah je odpor britanskih čet še vedno občuten, toda ta lokalizirana obrambna gnezda so neprestan pod stahovitim ognjem japonskega topništva in letalstva.

Petopljena angleška križarka

Tokio, 20. dec. s. Agencija Domei je dobila z nekega japonskega oporišča v južni Kitajski poročilo o potopitvi neke angleške vojne ladje, najbrž križarke, ki je bila zasidrana v zalivu Sunčuju južno od Hongkonga. Japonsko letalo je ladjo zadelo s torpedom in letalci zagotavljajo, da so videli, kako se je po eksploziji potopila.

Kitajska pomoč Angležem

Tokio, 20. dec. s. Zastopnik vladnega novinskega urada je izjavil glede vesti, da bi se bile čungkinške čete koncentrirale v bližini Hongkonga, da resnično kaže, da se je kakšnih deset kitajskih divizij zbralo severno in zahodno od Kantona in da je prodrl nekaj tisoč komunističnih nerednih vojakov na sever od Hongkonga. Ni pa nobenega znamenja, da bi mogle te čete Japonce takoj napasti.

Nezadovoljstvo v Singapurju

Stockholm, 20. dec. s. Iz Londona poroča neki švedski agenciji, da so angleški listi v Singapurju pričeli v zadnjih dneh izredno ostro kampanjo proti londonski vladi, ki ji očitajo zločinsko brezvestnost. Kolonija ne prejema nikake pomoči, čeprav je v najtežjem položaju.

Angleški umik iz Penanga

Rim, 20. dec. s. Uradno poročajo iz Londona, da so angleške sile popolnoma izpraznile otok Penang.

Singaj, 20. dec. s. Po poročilih iz New Delhija je general Wavell, vrhovni poveljnik britanskih sil v Indiji, večerj objavil, da so bile angleške čete prisiljene zapustiti Penang.

Stockholm, 20. dec. s. Iz Londona se doznava, da se britanske sile na Malajskem polotoku umikajo preko reke Munda.

Novi letalski napadi na filipinska letališča

Tokio, 20. dec. s. Vrhovno poveljstvo je objavilo, da so skupine japonskih bombnikov napadle letališče v Camp Murphyju in v Nicholu blizu Manile. Zažganih je bilo 8 sovražnih bombnikov, sestreljenih pa 6 letal.

Indija vulkan pred izbruhom

Indijski revolucionarji napovedujejo zelo resne zapletitjaje za primer, če se bodo Japonci pojavili na Indijskem oceanu

Bangkok, 20. dec. s. V tukajšnjih indijskih revolucionarnih krogih, ki zasledujejo z največjim zanimanjem dvoboj med Japonsko in britanskim imperijem, je zbudila pozornost izjava angleškega ministra za kolonije Amerya v Londonu, da so namreč meje Indije ob Suez in v Singapuru. V teh krogih smatrajo to izjavo za posledico poročil, ki jih zadnje dni dobivajo v Londonu od raznih indijskih viad. Vsa ta poročila se namreč strinjajo v trditvi, da bi morebitna pojava Japoncev na Indijskem oceanu, torej onkraj pregraje, ki jo tvori Malajski polotok, utegnila ustvariti zelo resne zapletitjaje v Indiji, kjer žerjavica stalno tli. Britanska vlada pričakuje, da bo mogla zboljšati notranji položaj v Indiji s tem, da bo pozvala več deset tisoč delavcev na delo v vojni industriji, s povečanjem nizkih cen, ki so se doslej plačevale za domače proizvode in surovine, in morda še s tem, da bo osvobodila več sto političnih ujetnikov. Vse te ukrepe smatrajo v indijskih revolucionarnih krogih v Bangkoku za nepomembne, kajti indijske množice sovražijo Angleže in v Indiji je že vzrasel intelektualni sloj, ki že nekaj let zaustavlja britanski pritisk.

Nemško svarilo južnim Američanom

Berlin, 20. dec. s. Vdor avstralskih čet na portugalski del otoka Timorja je izzval ostro kritiko tudi v »Nemški diplomatski politični korespondenci«, ki mu pripisuje povsem enak pomen, kakor sta ga imela angleška napada na Dakar in Oran. London je skušal opravičiti to svoje protizakonito dejanje z vestjo, da so baje Japonci napadli portugalsko kolonijo v Macau ob južni kitajski obali. Toda ta tendenciozna vest je bila takoj demantirana od portugalskih oblasti. Korespondenca pripominja dalje, da so London tudi v odnosih s svojimi zavezniki poslužujo podobnih vznemirljivih metod. Dokazal je to že prej v borbi proti osi na ta način, da je med narode sejal nezaupanje in sumničenja ter tako položaj še poslabšal. Take agresivne politike se London poslužuje tudi v odnosih s srednjimi in južnimi ameriškim državam. Korespondenca opozarja državnike pred sleherni ponudbo angleške in ameriške »solidarnosti«, »priateljstva« in »zavezništva« ter zaključuje, da bi se vse take lepe ponudbe o prvi priliki končale v čisto drugačnem smislu, kakor so ga imele ob svojem početku.

Argentina uveljavlja svoje pravice

Buenos Aires, 20. dec. s. Argentinski zunanji minister je izjavil glede na načrt, da bi Anglija odstopila Shetlandsko otočje Zedinjenim državam, da so ti otoki argentinska last.

Španija ostane izven vojne

Madrid, 20. dec. s. Vsi napori anglosakso propagande, ki je skušala preslupiti javno mnenje s lažnimi vestmi o pomenu nedavnih razgovorov zunanjeja ministra, so se izkazali za brezuspešne sprčo izjave Španije, da bo ostala neovsojstva, če so država tudi v novem položaju, ki je nastal z razširjenjem vojne.

Španski parnik zaplenjen v New Yorku

Buenos Aires, 20. dec. s. Neki španski transatlantski parnik, ki mu imena še ni bilo mogoče dognati, je bil zaplenjen ob ameriških obalah v newyorški luki.

Japonski uspehi na Borneu hud udarec za Anglijo

Bern, 20. dec. s. »Basler Nachrichten« poročajo iz Londona, da je izguba petrolejskih vrelcev v Saravaku, kjer so se izkrcale japonske čete, hud udarec za Anglijo in Ameriko. Brzina, s katero so Japonci operirali na tem odseku, je močno zaskrbelo angleške kroge. Pristojni angleški vojaški krogi pravijo, da je japonske uspehe pripisati njihovi letalski premoči, zaradi katere so bila izgubljena tudi važna letališča.

Japonska zagotovila južnoameriškim državam

Tokio, 20. dec. s. Zunanji minister Togo je poslal vladam južnoameriških neotlanih držav Argentine, Brazilije, Čila in Perua poslanico, v kateri je demantiral trditve angleške in ameriške propagande, da bi imela Japonska kakšno napadalno nameno glede na Južno Ameriko. V poslanici nadalje naglašajo, da si Japonska prizadeva čim bolj priateljske odnose urediti z omenjenimi državami. Japonska politika do njih se v ničemer ni spremenila.

New York, 20. dec. s. Veleposlanik Kumatara Honda je podal iz zdravstvenih razlogov ostavko na položaj diplomatskega zastopnika v Nankingu. Za njegovega naslednika je bil imenovan dosežani velposlanik v Londonu Mamoru Sigemitsu, Viceadmiral Kojoči Hara, ki je poveljeval mornariškemu arzenalu v Saahu, je bil imenovan za načelnika mornariškega urada, ki bo kontroliral vso plovo za časa vojne.

Vtis Ducejevega govora v Berlinu

Berlin, 20. dec. s. Govor, ki ga je imel Duce voditeljem fašističnih ženskih organizacij o priliki sprejema fašističnih žen, objavljajo nemški listi na vidnih mestih, v daljših izveščkih in pod značilnimi naslovi, v katerih opozarjajo zlasti na one Ducejeve izjave, v katerih je vodja Italije opozoril, da je fašistična Italija v vojni od 1935 in da je sedanji spopad samo nadaljevanje onega iz sankcionistične dobe. Vsi listi opozarjajo v tej zvezi na granitno strnjeno italijansko notranje fronte, ki uspešno podpira hrabre borbe, zapostvene v borbah tako v starih na vzhodu kakor v afriški puščavi. Listi opozarjajo pri tem na nezlomljivo voljo fašističnega naroda, da doseže končno zmago. Narod, ki veruje svojem voditelju in prenaša vse žrtve, ki jih zahteva sedanja zgodovinska vojna.

Bolgarija in Turčija

Sofija, 20. dec. s. »Utroč« je objavilo inspiriran članek o bolgarsko-turških odnosih. Med drugim pravi: Odkar so se Japonske in druge države priključile Italiji in Nemčiji v odločilni borbi proti uzurpatorjem svetovne oblasti, je pričela angleška in ameriška propaganda razvijati svojo izizvalno akcijo na vso moč. Že nekaj dni zatrujejo angleške in ameriške radijske postaje, da se Bolgarija skupno s Nemčijo pripravljajo na akcijo proti Turčiji. Bolgarija naj bi imela namen izbiti okoliščino, da so bile Anglija in Zedinjene države angažirane v vzhodni Aziji, ter napasti Turčijo.

Namen takega propagandnega manevra je jasen, pravi list. V Turčiji naj bi nastala sumničenja in država naj bi se zapletla v zanko ter padla v naročje Angliji. Znano pa je, da med Turčijo in Bolgarijo ni nobenega spora. Bolgariji od Turčije ničesar nečejo in prav tako ne Turki od Bolgarije. Oba naroda imata skupaj največ interesa na tem, da na Balkanu ne izbruhne nov požar. Z bolgarske strani Turčiji ne grozi nobena nevarnost in Bolgarijo so prepričani, da jih tudi Turki ne ogrožajo. Turčija doslej ni nasedla anglosaški propagandi in ji tuji sedaj ne bo. Ankara ne mara pustolovščin kakor tudi ne Bolgarija.

V prenovljenem poštnem poslopiju

Prilgični prostori poštne palače so dobili svojo dokončno obliko

Ljubljana, 20. decembra. O obnovitvenih in preureditvenih delih na zunanosti in v notranjosti glavne ljubljanske pošte smo poročali že pred četrtem mesecem, ko so z delom začeli. Ko so na prejšnji prenovili zunanost sicer lepe, a precej precej zanemarjene palače, da je ostala dostojna sosedba Bečove palače, palače hotela »Sion« in palače ljubljanske kreditne banke, so se lotili tudi notranjosti — v glavnem pritličja, ki ima v njem opravka največ strank, nato pa tudi stopnišča, ki vodi v prvo in drugo nadstropje. Obnovitvena in preureditvena dela v pritličju so zdaj v glavnem končana in lahko ugotovimo, da so bila izvršena zelo smotno. Notranjost glavne ljubljanske poštne palače je s tem na svoji reprezentativnosti dosti pridobila, zlasti pa moramo poudariti praktično stran preureditvenih del. Prej razčlenjeni posamezni poštni oddelki so zdaj skoraj vsi v glavnem predverju in v prvem nadstropju, tako da ne more tuječ bogati sem in tja, predejo najde iskani oddelki.

Najvažnejše pri preureditvenih delih glavne ljubljanske poštne palače je premestitev oddelka za brzojav in telefon v glavni predverju, dočim je bil prej ta oddelk v temni, neugledni in zetohli sobi z vhodom iz Prešernove ulice. Brzojavni in telefonski urad je dobil primerno prostore, ki so dovolj svetli in prostorni ob Prešernovi ulici, kje sta bila prej oddelki poštne predalov in pisarnice pošte, ki prihaja na pošto leže. Na prostoru, kjer so bili prej vzdani poštne predali, so postavili pet sodobnih telefonskih celic, ki se v njih človek počuti dosti prijetneje, kakor pa v prejšnjih zatohlih in na pol razmarnjenih.

Kakor smo poročali že v članku o začetku preureditvenih del, je oddelk poštne predalov premaknjen v desno stran, kjer je bil prej oddelk za sprejemanje priporočnih pošilk, ta pa je spet pomaknjen v prostore ob Selenburgovi ulici, kjer je bil prej paketni oddelk. Slednjega so preselili prav tako v prostore ob Selenburgovi ulici, vendar pa nima več vhoda skozi glavna vrata, ampak iz Selenburgove ulice. S to preureditvijo je promet v glavnem predverju naše poštne palače precej razbremenjen.

Hkrati s preselitvijo posameznih oddelkov je bilo popolnoma prenovljeno tudi prvo, manjše predverje in drugo večje. Prostori za ljudi, ki imajo opravka v posameznih poštne oddelkih, so zdaj svetli in res reprezentativni, tako da človek nima več

neprijetnega občutka, ko vstopi v poštne palače, kakršnega je imel prej, ko so bili vsi prostori temni in neugodni, hkrati pa tudi pomankljivo urejeni za ogromen promet, ki ga mora vsak dan zmagovati glavni poštni urad v največjem slovenskem mestu.

Za tuja in deželana je prav primerna in koristna velika plošča v prvem predverju, ki je na njej točno označeno, kje so posamezni oddelki ljubljanske pošte. Prej se je večkrat zgodilo, da so zlasti tujci morali od okence do okence izpraševati, kje bi lahko opravili, kar je bilo potrebno, zdaj pa bo vse to odstranjeno. Lepa orientacijska plošča je sicer majhna, pa vendar prepotrebna vodnik po poslopiju ljubljanske pošte.

Z novo preureditvijo pritličja naše glavne poštne palače je bilo doseženo tudi, da je zdaj skoraj za vse urade, zanesljivo pa za vse važnejše, ki imajo največji promet s strankami, vhod skozi glavna vrata. Dočim so bili prej ti uradi raztreseni. Manj pomembni oddelki za radijske sprejemnike oziroma radijsko naročnino, ki ima najmanj prometa s strankami, se je zdaj iz II. nadstropja, kamor je bil vhod skozi glavno predverje preselil v prejšnji telefonski in brzojavni oddelk z vhodom iz Prešernove ulice. Prostori so tam sicer tesni, vendar na budo za radijski oddelk naše glavne pošte zadostni, dočim za telefonski in brzojavni oddelk nikakor niso bili primerni.

Glavno ljubljansko pošto poslopije, ki je bilo zgrajeno za neznatno Ljubljano, ko je imela komaj 30 do 40 tisoč prebivalcev, je s sedanjo preureditvijo vsaj za silo primeren urejeno tudi za Ljubljano s 100.000 prebivalci. Ta trditve izgleda sicer neverjetna, to pa le na videz. Upoštevati namreč moramo, da ima Ljubljana zdaj tudi več pomožnih poštne uradov, kakor se v Šiški na Poljanski cesti, na glavni postaji in drugje. Ti pomožni poštne uradi, ki pa poslujejo samostojno in opravljajo v glavnem vsa dela, ki jih opravlja naša glavna pošta, so isto precej razbremenili in od nje odvrgli dotok strank. Strankam iz Most, Bežigrada, Šiške, Galjevice, Viča in drugih ljubljanskih predmestij, ki so prej, če so imeli opravka s pošto, morale v mesto do glavne poštne palače, je zdaj ta pot prihranjena, hkrati pa je promet na glavni postaji precejšnji meri zmanjšal, tako da glavno pošto poslopije, čeravno je bilo zidano za prejšnjo Ljubljano, še zmerom zadostuje tudi za »Veliko Ljubljano«, če jo že smemo tako imenovati.

Smetanova „Prodana nevesta“ Nova uprizoritev je dosegla navdušen sprejem

Ljubljana, 20. decembra. Čudovito in vendar tako lahko razumljivo: češka najbolj priljubljena komična opera je tudi najbolj prikupna slovenskim dušam.

Vse, kar gledamo in poslušamo v nji, je pristno češko, vendar uživamo glasbo in dejanje kakor čisto svoje, slovensko. Ta vas, žegnanje, fantje in dekleta pred cerkvijo in v krčmi, starši, ki sklepajo nov zakon po lastni volji, mladenič in mladenka, ki sta že sklenila srčno zvezo in komedno zmagata, vse to je tako domače, naše. Zemitovski mešetar Kecal je na slovenskih tleh sicer bolj redek tip, ker pri nas opravljajo take koristne posle žene, toda tudi naših Kecalov je še po deželi in po mestih.

Izvrsten, ves živ, polnokrven je Janko, porednež, le dozveden cinik, fant bistre glave in železne volje, razgledan po svetu, značajan ljubeč domačo grudo in zvest dekletu, ki jo spoštuje in ceni nad vse. Ni šablonska figura ta Janko, kakor ni brez hrbtenice Marinka, ki je prav v trenutkih obupa in jeze najnikavnejša. Marinkina ljubevalnost, odrezavost, posebno pa pretkanost se poteze, ki delajo to zbiravo deklet mehkega srca vsakomur prikupno.

Tudi Vaškov se ne manjka po Slovenem, in zelo se strinjamo z režiserjem, ki je tega pač duševno zaostalega materinega ljubljanskega osvobodilne bojevnosti in karikature, ki ga je doslej delala zoprn smesnega.

Vsa glasba Smetanove »Prodane neveste« pa je že dolgo postala Slovincem tako ljubljena in zmerom iznova nad vse raz-

dostno poslušana, da je vsaka ponovna uprizoritev zanj uspeh. Silajna predigra stoji v vrsti najslavnejših uvertur svetovnega repertoarja, šestdeset let je bil, ki ga naše občinstvo vselej napeto ločaka in sprejema s posebnim respektom, pa vsi samospevi, dvospevi, Kecalove zinkovite arije in prisrčni, sočni, barviti mešetar in fantovski zbor so točke, ki se jih poslušati nikoli ne naveličamo.

Tako je bila ponovitev »Prodane neveste« resnično dobrodošla izpremena nekam enoličnega, dasi prav lepega repertoarja. Vse priznanje operni upravi, ki je poskrbela, da je »Prodana nevesta« odlično pripravljena, nanovo izrežirana in opremljena. Ponovitev je šla v vse posameznosti, tako da je ta zadnja oblika uprizoritve zelo zanimiva tudi onim, ki so gledali »Prodano nevesto« že šestletno.

Režiser C. Debevec je storil vse, da je dejanje čim bolj naravno, jasno in živahno, a odpravil je hkrati marsikaj pretirano burkaste in že skoraj neokusnega. V. Skružni je zamislil in ustvaril zopet novo češko vas z značilno cerkvijo in tipičnimi poslopji, vrtovi, mlajem in celo z imenitnim kipom Janeza Nepomuknega. Posebej okvirna dekoracija s folklorizmi sv. Duha pod zofitami je efektna. Pa tudi koreograf inštop. Golovin je docela obnovil vse baletne nastope ter jim dal nove figure za sobe in skupine. Dirigent D. Zebre in zborovodja R. Simoniti pa sta postavila vse izvedbo na višino, kakršno moreta dognati skrajna vestnost in ljubezen.

Tako je bila nova uprizoritev v vsem in v posameznostih vzgledna ter je žela kaj-

Čez nekaj ur sem mu telefiral. K telefonu je prišla njegova gospodinja — Kaj počne moj prijatelj? — sem jo vprašal.

— Sedi v svoji sobi in pod nobenim pogojem ne dovoli, da bi ga kdo motil, — je odgovorila gospodinja.

Odložil sem slušalko. Zdaj je bilo jasno ko beli dan — Teodor je pisal oporoko. Naslednjega dne sem mu zopet ves v skrbih telefiral.

— Kaj počne moj prijatelj? — sem vprašal njegovo gospodinjico ves v skrbih. In odgovor se je glasil:

— Sedi v svoji sobi in pod nobenim pogojem ne dovoli, da bi ga kdo motil.

Ni mi šlo v glavo kako more Teodor tako dolgo pisati svojo oporoko. Imel je v splošnem 50 mark dolga in nekaj starih srajc.

Ko mi je pa prijateljeva gospodinja naslednjega dne povedala, da sedi Teodor v svoji sobi, da piše in da pod nobenim pogojem ne dovoli, da bi ga kdo motil sem sklenil končno pogledati, kaj je z njim.

Ko sem vstopil v Teodorjevo sobo, je res sedel za pisalno mizo ter pisal in pisal.

— Povej mi no, kaj prav za prav pišeš? — sem ga vprašal.

Teodor je počasi dvignil oči in odgovoril:

— V naglici zapisujem samo še ime na ljudi, ki jih hočem ugrizniti

pada najtoplejši sprejem po občinstvu, ki je operno poslopije napolnilo docela.

V opredelju so stali zopet V. Heybalova s svojo Marinko in ob nji Iv. Franci z Jankom, pa J. Betetto s Kecalom. To je torej, ki izkazuje neprestano odobravanja. Izvrstno glasovno in igralsko razpoloženi, so podajali svoje vloge odlično.

Prav dober Vašek je bil S. Banovec, pevski polno ustrežljiv, v igri z okusom zadržan in umirjen do 3. dej., kjer bi bilo manje jokanja in zdihovaljem še bolje.

Janko in Pugalj ter Kogejeva in Golo-

bova so starši, ki se lahko uveljavljajo s sekstetom in ob zaključku; povsem dobro se je obnesla Esmeralda M. Polajnarjeve in elegantnega cirkuškega ravnatelja je izvirno kreiral F. Jeltnikar. Indijane je K. Marenk, ki kaže igralske sposobnosti in stremiljivost, da nam zbujajo nade v lep razvoj.

Ne sme pa ostati neomenjena baletna Remskarjeva, ki se je v nastopu cirkuškega ansambla zopet odlikovala. V svoji specialni stroki je brez konkurence.

Ne dvomim, da bo nova »Prodana nevesta« zopet močna priljubljenica. Fr. G.

Ukinitev nekaterih potniških vlakov Izpremembe v voznom redu stopijo že z jutrišnjim dnevom

Ljubljana, 20. decembra. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sporoča, da bodo od jutri naprej ukinjeni sledeči potniški vlaki do nadaljnje odredbe:

1. Na progi Ljubljana—Postojna brzovlaka št. 607 in 608. Brzovlak št. 7 je odhajal iz Ljubljane ob 19.50 in prihajal v Postojno ob 21.10. Brzovlak št. 608 je odhajal iz Postojne ob 8.35 in prihajal v Ljubljano ob 9.50.

2. Na progi Ljubljana—Vrhnika trg bosta ukinjena sledeča potniška vlaka: vlak št. 8.033 in 8.034. Vlak št. 8.034 z odhodom Vrhnika-trg, odhod 9.26 in prihod v Ljubljano ob 10.01. Vlak št. 8.033 je odhajal iz Ljubljane ob 11.15 in prihajal na Vrhniko ob 11.50.

3. Na progi Ljubljana—Zalog bodo ukinjeni sledeči vlaki: št. 624, 625, 626, 627, 630 in 613. Vlak št. 624 je odhajal iz Ljubljane ob 7.05 in prihajal v Zalog ob 7.17. Vlak št. 625 je odhajal iz Zaloga ob 7.23 in prihajal v Ljubljano ob 7.38. Vlak 626 je odhajal iz Ljubljane ob 10.30 in prihajal v Zalog ob 10.45. Vlak št. 627 je odhajal iz Zaloga ob 10.55 in prihajal v Ljubljano ob 11.10. Vlak št. 630 je odhajal iz Ljubljane ob 14.20 in prihajal v Ljubljano

ob 14.35. Vlak št. 613 je odhajal iz Zaloga ob 14.41 in prihajal v Ljubljano ob 14.53.

4. Na progi Ljubljana—Trebnje bosta ukinjena ob nedeljah in praznikih potniška vlaka št. 9215/II del in 9218/II del. Vlak št. 9215/II del je odhajal iz Ljubljane ob 8.10 in prihajal v Trebnje ob 10.20. Vlak št. 9218/II del je odhajal iz Trebnja ob 18. in prihajal v Ljubljano ob 19.40.

5. Na progi Ljubljana—Grosuplje—Kočevje bosta ukinjena vlaka št. 9321/9322 in št. 9315/9316. Vlak št. 9321/9322 je odhajal iz Ljubljane ob 10.02 in prihajal v Kočevje ob 12.25. Vlak št. 9315/9316 je odhajal iz Kočevja ob 14.15 in prihajal v Ljubljano ob 16.38.

6. Na progi Novo mesto—Karlovce bosta ukinjena vlaka št. 9211 in 9222. Vlak št. 9211 je odhajal iz Novega mesta ob 10.2 in prihajal v Karlovce ob 7.15. Vlak št. 9222 je odhajal iz Karlova ob 20.10 in prihajal v Novo mesto ob 23.18.

7. Na progi Novo mesto—Straža—Toplice bosta ukinjena vlaka št. 9535 in 9537. Vlak št. 9535 je odhajal iz Novega mesta ob 14.40 in prihajal v Stražo-Toplice ob 14.58. Vlak št. 9537 je odhajal iz Straže-Toplice ob 15.27 in prihajal v Novo mesto ob 15.45.

Gospodinjki koledar je izšel Letošnja izdaja bo izvrsten priročnik, posebno ker prinaša navodila za kuho racioniranih živil

Ljubljana, 20. decembra. Današnje razmere stavljajo na naše meščanske gospodinjice podvojene zahteve glede varčnega gospodinjstva. Če je bil prej problem gospodinjstva problem kuharske veščine, je danes predvsem vprašanje pravilnega ravnanja med pitnimi dohodki in zvišanimi izdatki. Na drugi strani pa so v zadregi tudi najboljše gospodinjice, ko tuhtajo, kako bi z razpoložljivimi količinami živil zadovoljile in pravilno prehranjevale svojo družino. Tem bolj je treba zato pohvaliti izdajo Knjižarne Tiskovne zadrage, da z izdajo »Gospodinjkega koledarja« prisloži na pomoč našim meščanskim gospodinjicam s koristnimi nasveti tako glede nasvetov za varčevanje in za razpoložljivim živilom prilagojeno kuho. »Gospodinjki koledar« je to dni izšel in poudariti moramo, da nas je že ob prvem prelistovanju razveselilo s svojo bogato in pestro vsebino, ki bo vsem gospodinjicam izvrsten pripomoček v vsakdanjih gospodinjstvih težavah. Koledar, ki ga je izdala in založila Knjižarna Tiskovne zadrage, tiskala pa Narodna tiskarna obsega 150 strani in stane 20 lir.

Po vsebini je koledar razdeljen v dva dela. Za uvodnimi tabelami za preračunavanje dinarske in lirske valute, pregleda mer in uteži, koledarja, vseh vremenskih in letnih podatkov, tabel za sezname najvažnejših telefonskih števil, naslovov in imenimskih datumov, plačil, perila, za vseščini in letni obračun dohodkov in izdatkov ter pregleda plačanih obročnih računov sledi obširnejši gospodinjkega knjigovodstveni del pod naslovom troškovnik. Smisel troškovnika je, navaditi gospodinjico že v začetku meseca, ko običajno prejme glavne dohodke, premisliti vse izdatke in razdeliti denar tako, da bo krija vsaj najvažnejše in najnujnejše izdatke. V ta namen se mora poslužiti vsaj najnujnejših knjigovodstvenih zapisov, ki ji bodo zbrani in urejeni za daljšo dobo omogočili jasen pregled in napotilo za ravnanje. Knjigovodstveno delo, ki je zlasti danes nujno potrebno ne bo nobeno gospodinjico prebremenilo, saj ji »Gospodinjki koledar« prinaša vse potrebne tabele in ji je treba samo vpisati številke. Tabele so ur-

ščene za vsak mesec posebej, in sicer preračun in obračun dohodkov in izdatkov, pregled zaloge živil ter obširni razčrtaji za zapisovanje dnevnih izdatkov. Ob koncu so priloženi najnujnejši nasveti za delo na vrtu, v sadovnjaku in cvetličnjaku, v mesecih, ko nekaterim povrnitno pa so pridani tudi nekateri nasveti za shranjevanje zelenjave.

Nedvomno bo vsaka varčna gospodinja vesela iz knjigovodstvenega dela koledarja, prav vsem pa je založnica ustregla, ko je pridala še drugi del z naslovom »Kaj naj kuham danes«. Slovenskim gospodinjicam sicer ne primanjkuje receptov za kuhanje najrazličnejših jedi, vsi pa so napačni za normalne predvojne prilike. Ko se moramo danes prilagoditi novim razmeram, pa je bilo že močno občutiti pomanjkanje primerne kuharske svetlovalca, ki bi upošteval vse današnje težave. »Gospodinjki koledar« se je prvi lotil te naloge in nedvomno mu bodo gospodinjice za njegovo izpodbiho hvaležne.

Kuharski del uvaja najprej poljudno napisan članek o najnujnejšem, kar je treba vedeti o prehrani. Posebna tabela kaže vrednost živil po njihovi hranilni vrednosti, dodana pa so praktična navodila za kuhanje, in dve tabeli, ki ugotavljata odnos človeške starosti in normalne teže.

Med recepti so najprej navodila za peko domačega in koruznega kruha, nato pa sledi 233 navodil za pripravo mesnih in postnih juh, mesnih jedi, enolončnic z mesom, stročnic in zelenjave, krompirja, riža, raznih jedi iz moke in sadja. Priključeni so tudi jedilnice za posamezne dneve v zimskih, pomladnih, poletnih in jesenskih mesecih. Posebej je uvrščen še nekaj receptov za konzerviranje zelenjave in pripravljanje mezge.

Iz navedene vsebine je razvidno, da je Tiskovna zadruga napravila iz izdajo »Gospodinjkega koledarja« našim gospodinjicam resnično dragoceno uslugo. Prepričani smo, da bo koledar našel pot v vse naše meščanske hiše in da bo svojo nalogo kot nepogrešni priročnik vsake gospodinjice izvrstno opravljal.

je zadel iz Maribora proti Grazu vozeči avto bus na ostrem ovinku v težak osebnosti avto tako močno, da ga je težko poškodoval. V njem sedeli potniki so pa ostali k sreči nepoškodovani.

Kakšno bo božično vreme?

Ljubljana, 20. decembra

Ko je predčerašnjim nočilo, smo upali, da bomo dobili vsaj toliko snega kolikor bi ga bilo potrebno za božič. Toda padlo je le toliko snega, da je bila zemlja samo en dan pobeljena. Nekaj več snega je na Dolenjskem in tam bodo najbrž imeli bel božič, pri nas pa bomo morali biti veseli, če nam božičnega razpoloženja ne bo kazila vsaj brozga.

Zdaj ni več mnogo upanja, da bomo dobili kaj več snega pred božičem. Včeraj je začela pihati burja, ki pa še ni bila tako mrzla kakor davi. Pričakovali bi, da bo začelo snežiti ob tej spremembi, a je bilo izgledov, da se bo zjasnilo. Takšno suho vreme traja pozimi večkrat tudi cele tedne. Zato je bolj verjetno, da bo ob božiču solnčno in mrzlo vreme. Vendar se je zadnje čase vreme tako naglo spreminjalo, da smemo še vedno pričakovati nove spremembe prihodnje dni. Tako se lahko zgodi, da zapade sneg tik pred božičem.

Zadnji dve leti je bilo o božiču pošteno mrzlo. Posebno mrzel je bil božič lani. Tudi prihodnje dni lahko še pritise hud mraz. Prejšnja leta so mnogi meščani praznovali božične praznike na deželi, ne le smučarji, temveč tudi tisti, ki jim je bilo smučarstvo lep izgovor, da so lahko zapustili mesto. Letos se meščani mnogo bolj družijo doma in menda zaradi tega tudi ne bodo tako zelo pogrešali božične smuke.

Kakšno bo torej vreme o božiču? Več izgledov je, da bo hladno in jasno ter da bo prihodnje dni pritiskal mraz, kakor da bo snežilo. Seveda pa tudi vremenski stro-

Nagrada za dvojčka

Iz Ducejevega sklada je Visoki komisar podelil zakonca Sivo Mihaelu in Franciški iz šiske vasi 38. nagrado v znesku 600 lir o priliki rojstva dvojčkov.

kovnjaki ne morejo napovedati vremena za več dni naprej, zato vsak tvega, da se bo zmotil, če napoveduje že zdaj kakšno vreme o božiču.

Beležnica

BOLENDAR

Danes: Sobota, 20. decembra: Evgenij in Makarij

DANASJNE PRIREDITVE

Jutri: Nedelja, 21. decembra: Tomaž Kino Matica: Norimberški obtoženec Kino Sloga: Neumorni reporter Kino Union: Grom Brechard Kino Moste: Večer humorja »Za vsakogar nekaj ob 18.

Razstava umetniške trojice Debenjak - Jakac - Mihelič v Jakopičevem paviljonu, odprta od 9.30 do 18.

Veseli teater: ob 18.30 v Delavski zbornici

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi: nespremenjeno Veseli teater: ob 14.30, 16.30 in 18.30 v Delavski zbornici

DEZURNI LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta št. 6; Hočevar, Celovška cesta 62 in Garts, Moste - Zaloška cesta 47.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo bo opravljal od sobote ob 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Guido Debelak, Tyrševa cesta št. 62, telefon 27-29.

Živilski trg

Ljubljana, 20. decembra. Marsikdo ni pričakoval, da bo tudi letos prišla božična konjunktura do izraza na trgu, zato so bili danes mnogi prijetno presenečeni. Blaga je bilo več kakor so pričakovali in zavladalo je, skratka, predpraznično razpoloženje.

Ze cele tedne ni bil trg tako dobro založen z zelenjavo in pozimi jesenskimi pridelki kakor danes. Naprodaj je bila vseh vrst zelenjave, tudi tista, ki je prejšnje tržni dni ni bilo na izbiri. Mnogo je bilo zlasti motovilca. Na izbiri je bilo zeljnatih glav, tudi nekaj rožnatih zelja. Precej je bilo repe, endivije, cvetače in zelenjave za juho.

Na trgu je bilo davi zelo živahno že na vse zgodaj. Nekateri prodajalci so začeli prodajati že pri luči. Tudi mesarske stojnice so bile že vse odprte pred 8. Ob 8. je bilo na trgu že tako živahno kakor včasih šele ob 10.

Gospodinjice so bile danes prijetno presenečene tudi pri mesarjih. Naprodaj je bilo po 30 klg mesa na družinskega člana. Toliko mesa ni bilo že več tednov. Tako so se ljudje lahko založili z mesom tudi za božič. Družine s številnimi člani so dobile res lepe kose mesa. Razen mesa je bilo danes naprodaj tudi nekaj kravice.

Trg je bil danes založen tudi z ribami. Včeraj ni bilo naprodaj ne morskih in ne rečnih rib. Danes so prodajali sardelice, ki so prispale s Sušaka, po 14 lir kg.

Nekateri gospodinjice se zadnje dni založajo tudi z orehovimi jedrci, leščniki in drugimi sladlji za potice. Torej bodo tudi letos nekateri pekli potice.

Nemško gledališče v Zagrebu

Zagreb, 19. decembra.

V ponedeljek 15. t. m. so imeli v Zagrebu otvoritveno predstavo »Nemškega gledališča«. Vprizorjenje je bila Kurt Götzova komedija »Ingeborg« in sicer v Matlem gledališču. S tem je pričelo delovati »Nemško gledališče« na Hrvaškem. Nemške predstave se bodo vprizorjale tudi po drugih hrvaških mestih.

Nemški gledališki oder je zbral navdušene pristaje in prijatelje nemške gledališke umetnosti iz vrst na Hrvaškem živih Nemci. Med igralci so sami navdušeni amaterji in vodi jih režiser Franc Bucar. Že prvi njihov nastop je pokazal, da bo »Nemško gledališče« na Hrvaškem za Nemoce velika priljubljenost. Gledališče je bilo razprodano in občinstvo je nagradilo vse igralce z navdušenimi odobravanjem.

Poleg vodilnih osebnosti javnega življenja sta prisostvovala otvoritveni predstavi tudi nemški poslanik v Zagrebu Kasche in vodja nemške skupine na Hrvaškem Altgayer.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 20. dec.: ob 14.30: Zaključena predstava za Dopolavoro. Ob 17.30: Bog z vami, mlada leta! Red A.

Nedelja, 21. dec.: ob 17.30: Rokovnjač. Izven.

Ponedeljek, 22. dec.: zaprto.

OPERA

Sobota, 20. dec.: ob 17.: Prodana nevesta. Red B.

Nedelja, 21. dec.: ob 15.: Netopir. Izven.

Zelo znižane cene.

Ponedeljek, 22. dec.: zaprto.

Strausova opereta »Netopir« spada po svoji glasbi in libretu v vrsto tistih operet, ki so ohranile sprito muzikalno vrednost in odsko učinkovitega libreta do danes na repertoarju. Zgodba o veseljačenju članov rodbine Elsenstein, je oblikovana z ljubeznivim humorjem in nepriljudno komiko, s finim okusom in segavo, ki jo ustvarja pri gledalcu najboljše razpoloženje. Obisk popoldanske operetne predstave priporočamo predvsem občinstvu iz okolice, ki ima po predstavi še ugodne zveze s vlaki. Veljajo zelo znižane cene.

Pasja steklina

Mojega prijatelja Teodorja je bil ugriznil pes. Ves razburjen je prihitel k meni in mi povedal to strašno novico. — Pes je zavijal oči in ... če se ne motim, se je penilo ... je začel.

— Kaj se je penilo, Teodor? — sem vprašal zaprepaščeno.

— Njegov gobec — pasji gobec! — je zastokal Teodor.

— Kriz božji, morda je bil pa stekel, ta pes! Prosim te, Teodor, teci takoj k zdravniku, da dobiš injekcijo. Injekcijo proti pasji steklini. Požuri se, prepričan sem, da je bil pes stekel, a steklina je zelo nevarna in nalezljiva.

Teodor je postal mrtvaško bled: — Kako se pa pokaže steklina na človeku?

— Človek menda divja okrog in ogriže vse

Lepa in primerna darila za Božič

so knjige iz založbe naših listov. Vse so okusno opremljene, vse zanimive, pri tem pa tako poceni, da so dostopne vsakomur.

Knjige za mladino

Iz »Jutrovec« mladinske zbirke so na razpolago še naslednje knjige: Janko in Stanko — Skoki, Cmok in Jolka — Frigide gospoda Kozamurnika — Sambo in Jolka — Kraj Debeluh — Osi gospoda Kozamurnika — Vrtišmrček in šilonska — Jelarjevi čuvarji — Tarzan (samo II. del, ki pa je sam zase samostojna povest). Vsaka knjiga je okusno vezana in polna slik, velja pa samo 4 lire.

Knjige za odrasle

D. Ravljen: ZGODBE BREZ GROZE. 128 strani. Petnajst živahnih in mikavnih Ravljenovih povesti in ertic.

Klabund: PJOTR, roman carja, in RASPUTIN, roman demona. 126 strani. Dva napeta zgodovinska romana iz življenja ruskih carjev.

M. Majerjeva: RUDARSKA BALADA. 116 strani. Ena najboljših povesti slovite češke pisateljice.

A. Ličan: SPOMINI IZ SIBIRIJE. 160 strani. Lastni doživljaji slovenskega vojaka, ki je prišel v prvi svetovni vojni v rusko ujetništvo in ga je usoda zanesla v vse pokrajine nelzmerne Azije.

Vsaka teh knjig velja broširana samo 5 lir, v platno vezana pa 8 lir. (Ličanovi »Spomini« se dobe le broširani).

Alojz Gradnik: ZLATE LESTVE. 112 strani. Najnovejša pesnitve enega naših najpomembnejših pesnikov. V platno vezana knjiga velja 20 lir, v polusnje 30, v usnje pa 40 lir.

Rudolf Kresal: VEJICA SPANSKEGA BEZGA. 296 strani. Najboljše novele pisatelja znanega romana »Student Stefan«. V platno vezana knjiga velja 40 lir.

Vse navedene knjige dobite pri upravi »Slovenskega Naroda« v Ljubljani, Pucinijska ul. 5, pri njeni podružnici v Novem mestu ter v vseh knjigarnah.

Naročniki »Jutrovec«, »Slovenskega Naroda« in »Domovine«, ki z naročnino niso v zaostanku, dobe pri nakupu knjig, če jih kupijo ali naročijo pri upravi našega lista, ali novomeščanski naročniki pri naši podružnici v Novem mestu

20% popusta!

DNEVNE VESTI

— Novi italijanski generalni konzul v Zagrebu. Za italijanskega generalnega konzula v Zagrebu je bil imenovan dr. Canono.

— Opozorjamo naše čitatelje na današnji oglas knjižnih zbirke za malčke in za odrasle. Posebej moramo poudariti to, da smo mislili na naše zveste naročnike s tem, da nudimo vsem naročnikom »Slovenskega Naroda«, »Jutrovec« in »Domovine«, ki imajo naročnino poravnano do konca tega leta, božični in novoletni popust v višini 20 odstotkov, ko naročajo ali kupijo knjige pri naši upravi; naši novomeški naročniki uživajo isti popust pri naši podružnici v Novem mestu.

— Reja karakulskih ovac v Italiji. Karakulska ovca je doma v centralni Aziji. Njena volna je temna in kratkonokodrana. V Italiji so uvedli reje karakulskih ovac v letu 1928 in so v 12 letih dosegli že lepe uspehe. Obnesla se je odlično ter daje volno, ki prav nič ne zaostaja za volno karakulskih ovac, ki živi v svoji azijski domovini. Karakulske ovce so v Italiji začeli ređiti najprej na Siciliji in v Sondijski pokrajini, kasneje v Alessandriji, v Poadižju, v Novarski, Bolognski in Leški pokrajini. Sedaj redijo v vsej Italiji okoli 8 do 10.000 karakulskih ovac in jih je največ v Bolognski pokrajini, ki šteje 1200 do 1300 glav ali 15 do 18 odst. vseh ovac. Da bi popolnoma zadostili potrebam notranjega trga, bi morali dvigniti število karakulskih ovac na najmanj 100.000. Rejci računajo, da da bodo dosegli to število v teku 10 let.

— Električne peči »Termovise«. Italijanska avtarkulna industrija objavlja nov uspeh. Predstavlja ga »Termovise«, material, ki se uporablja za izdelovanje steklenih električnih peči. Strokovnjaki zatrjujejo, da je »Termovise« zagotovljena velika uporaba tako v industrijske svrhe kakor za zasebna stanovanja. Te peči izdelane iz stekla in aluminija so najmodernejši, najcenejši in najpraktičnejši izdelki, ki je bil kdaj napravljen za električno ogrevanje stanovanj. Po poročilu Agita je mogoče te nove peči uporabljati tudi v trdi zimi za ogrevanje prostora prostornine 40 do 50 kub. m, v večjih prostorih pa služijo uspešno kot pomožni ogrevalci.

— Sirek naj nadomesti ječmen. Avtarkulno stremljenje obsega vso industrijsko delavnost. Agit poroča, da so uspeli polskusi, ko je sladkorni sirek (Holeus saccharatus inclinalis) uporabljen v manjših količinah uspešno nadomestil vsaj del ječmena potrebnega pri varjenju piva. Pabudo za to je dala najprej Nemčija, kasneje pa so uporabo sirka pri varjenju piva uvedli že na Madžarskem, v Švici in na Švedskem.

— Morda ste pozabili, da so letošnje knjige Vodnikove družbe že izšle. Družba jih ima še na zalogi. Naročite jih takoj pri Vašem krajevem poverjeniku, ali po pošti pri pisarni Vodnikove družbe, Pucinijska ul. 5 (poslopje Narodne tiskarne), Ljubljana, pa jih tudi lahko naročite v knjigarni Tiskovne zadruge, Sebeburgova ul. 3. Za borih 8 lir boste prejeli krasno Jarčovo povest »Jalov dom« in obširno bogato ilustrirano Vodnikovo pratio za leto 1942. Ob teh dveh knjigah boste prejeli nekaj prijetnih ur. Postanite tudi Vi Vodnikovci.

— Srbski delavci pošiljajo denar iz Nemčije. V Nemčiji zaposleni srbski delavci so poslali svojim družinam od 1. septembra do zdaj 13.972.010 din.

— Dve novi nemški ljudski šoli na Hrvaškem. Te dni sta bili odprti na Hrvaškem dve novi ljudski šoli in sicer v Varaždinu in Banjaluki.

— Pod božičnim drevesom so lep in cenen dar knjige Vodnikove družbe, ki prinese obdarovalcem za praznike prijazno, veselo in poučno razvedrilo.

— Hrvaška in Slovaška v mednarodnem poljedelskem zavodu. V Rimu je bil te dni odprt zimski semester mednarodnega poljedelskega zavoda, ki je v njem organiziranih 24 držav. Predsednik Aderbo je na

otvoritveni seji sporočil, da sta pristopili k tej mednarodni organizaciji tudi Hrvatska in Slovaška.

— Poglavnik se je vrnil v Zagreb. Poglavnik dr. Pavelić se je vrnil v četrtak zjutraj s svojim spremstvom iz Italije v Zagreb. Mesto je bilo okrašeno z zastavami in na kolodvoru so sprejeli Poglavnika najvišji funkcionarji italijanskih, nemških in hrvaških oblasti.

— Nazadovanje nezaposlenosti na Hrvaškem. Na Hrvaškem je nezaposlenost znova nazadovala. V septembru je znašalo število zavarovancev 250.000, kar pomeni, da se je število zaposlenih v primeri z avgustom povečalo za 1,98 odst.

— Kolodvorska restavracija na postaji Ljubljana. Direkcija železnice v Ljubljani odda s 1. februarjem 1942 po predpisih pravilnika 135 v zakup za nedoločen čas kol. restavracijo in stanovanjske prostore na postaji Ljubljana. Za obratovanje potrebna glavna zgradba znaša 91.200 lir, če računamo nima nobenega inventarja in opreme; v nasprotnem primeru pa 27.360 lir, mora pa predložiti dokaz o posesti inventarja in opreme. Letna zakupnina za obratne prostore znaša 9120 lir, a letna najemnina za stanovanjske prostore znaša 3.653,20 lire. Prošnje se vlagajo na naslov direktorije železnice v Ljubljani do vključno 10. januarja 1942. Do istega dne ob 11. uri se mora položiti pri depozitni blagajni direktorije v Ljubljani predpisana varščina v znesku 2268 lir v gotovini. Natančnejša pojasnila glede pogojev se dobe pri direktiji železnice v Ljubljani soba št. 60 in pri četvi postaje.

— Hrvaški prostovoljci v Rusiji so pod hrvaškimi vrhovnim poveljstvom. V zagrebških listih so te dni na naslovnih straneh izšli članki, ki poudarjajo, da so hrvaški dobrovoljci, ki so se napotili v Rusijo, da bi skupno z oboroženimi silami onih držav uničili boljševizem, pod vrhovnim poveljstvom in zaščito neodvisne hrvaške države. Za vse hrvaške dobrovoljce veljajo hrvaški zakoni in vsi ustaški ukazi, kakor bi bili doma. Kot posebni oddelki so uvrščeni v večje italijanske in nemške zavezniške enote in nosijo kakor dobrovoljci drugih narodov, uniforme čet, ki jim pripadajo, oziroma, ki so jim dodeljeni. Od drugih se razlikujejo po tem, da imajo na levici grb neodvisne hrvaške države. »Hrvaški Narod« dodaja, da bodo hrvaški dobrovoljci na ruskem bojišču ovenčali z zarjo obraz hrvaškega naroda.

— Hrvaški legionarji so največji junaki. Nemška radijska postaja Donau v Gradcu je te dni posebno oddajo posvetila hrvaškim dobrovoljcem, ki se bore v Rusiji. V uvodu je bilo povedano, da so se hrvaški vojaki na ruski fronti pokazali kot največji junaki, nato pa je o njihovem življenju govoril njihov poveljnik Markulj. Pod geslom »Pogovori s hrvaškimi dobrovoljci« bo nemška radijska oddaja postaja Donau s podobnimi oddajami nadaljevala.

— Tudi protestanti lahko postanejo ustaši. Organizacijski urad glavnega ustaškega stana v Zagrebu je nedavno prejel pritožbo nekega protestanta, ki ga je ustaški veljak zavrnil in ga ni hotel sprejeti v ustaške vrste. Glavni ustaški stan je zaradi tega obvestil vse ustaške voditelje, da je protestantske cerkve na hrvaškem ozemlju popolnoma ravnopravne z mohamedansko in rimokatoliško in da imajo torej protestanti, pa enako tudi grkokatoliki, pravico do sprejema v ustaške vrste. Pri sprejemanju v ustaške vrste se torej protestantom na Hrvaškem odede le bo več godila krivica.

— Otvoritev nemške ljudske šole v Varaždinu. Te dni je bila v Varaždinu na svečan način odprta nova nemška državna ljudska šola. V svečani dvorani varaždinskega Nemškega doma so se obrali poleg voditeljev varaždinskih Nemcev tudi predstavniki hrvaških oblasti, ki so nemškimi voditelji izrekli polno priznanje za njihovo važno kulturno delo, hkrati pa novi nemški šoli poželili najlepše uspehe.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16. 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO UNION TELEFON 66-61

Krasen film in dobre hrvaške transonke revucije

Graf Brechard

Amadeo Namari Luka Perida Ugo Cesari

KINO MATICA TELEFON 34-41

Velefilm o življenju in delu norimberškega iznajditelja

Norimberški obtoženec

Heinrich George Kristina Söderbaum Paul Wegener

KINO SLOGA TELEFON 37-36

Vatrajnost iznajdljivega časnika in premotenost njegove žene razkrijeta skrivnostni umor

Nemški reporter

Bary Barnes Valerie Hobson

KINO MOSTE

Nedelja: ob 14. 16.30 in 19. uri. — Delavnik: ob 17. in 18. ure prikazuje dva filma.

GUVERNER

Willy Birgel Brigitte Hornay

Najnapetija kriminalna senacija

Pozor! Predstava v soboto odpade zaradi Veselega večera, na katerem sodelujejo: ga. Nerzova, gg. Danilo in Povhe.

— Nova ureditev potniškega prometa med Nemčijo in Hrvaško. Nemško gospodarsko ministrstvo je sklenilo na novo urediti potniški promet med Nemčijo in Hrvaško.

— Trgovinski sporazum med Madžarsko in Hrvaško. V ponedeljek je odprtovalo v Budimpešti hrvaško trgovinsko poverništvo, ki ga vodi državni tajnik v ministruvstvu za obrt, industrijo in trgovino dr. Mirko Lammer. Delegati Hrvaške so do v Budimpešti vodili pogajanja in podpisali trgovinsko pogodbo za robni promet med neodvisno hrvaško državo in Madžarsko za prihodnje leto. Kakor znano in kakor smo že poročali, je bil sporazum o plačilnem prometu med Madžarsko in Hrvaško zaključen že prej.

— Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce, da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga. Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki res plačani! To opozorilo naj se smatra kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, bo moral evisti priložno izterjavo brez prejšnjega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuste odlašanja. 33T

— Svečana otvoritev mostu čez Dravo v Koprivnici. Zelo svečano je bil odprt nov most čez Dravo v Koprivnici ob navzočnosti hrvaških, madžarskih in nemških delegatov. Italijo je zastopal neki višji oficir. Govoril je general Riediger, ki je med drugim omenil, da most ni samo vez med Hrvaško in Madžarsko, temveč tudi med Hrvaško, Italijo in Nemčijo ter se je zahvalil Madžarom za delež pri gradnji mostu, ki dokazuje, da vladajo med Hrvaško in Madžarsko odnosi dobrega sosedstva. Nato je govoril državni podtajnik v vojnem ministruvstvu Bogič, ki je omenil stoletne trdne odnose med Hrvati in Madžari ter želel srečno bodočnost prijateljskima državam.

KINO MOSTE

Guverner

Naši rojaki! Sofiji Borstnik-Zvonarije je zagrebški »Hrvaški Narod« te dni posvetil posebni članek, ki v njem poudarja njene umetniške sposobnosti in njeno nadarjenost. Med drugim omenja, da je že kot 13letno dekle nastopila v ljubljanskem gledališču ter se pozneje uveljavila na zagrebškem, praškem in sofijskem gledališkem odru. »Hrvaški Narod« omeni, da tudi njena prodorna gostovanja v Trstu, in zlasti v Zagrebu, ki je naš umetniški pesal druga domovina. Hrvaški gledališki kritiki so poveljali Sofiji Borstnik-Zvonarijevi kot izredno nadarjeni igralni največjo pozornost, nekateri izmed njih, zlasti dr. Milan Ogrizović v »Savremenuku«, pa so že pred prejšnjo svetovno vojno pisali o njenem umetniškem delovanju cele stuje.

— Neneče. Včeraj so bili sprejeti v ljubljansko bolnico trije ponesrečenci. Srečko Golob, 27-letni delavec iz progovne sekcije drž. železnice v Ljubljani, je pri delu tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. — Metoda Kožuh, 22-letna silvičja iz Ljubljane, je doma cepila drva in se je močno usekala v levico. — Franc Križ, 35-letni trgovski potnik iz Ljubljane, je bil ranjen na glavi.

— Gospodarska policija na Hrvaškem. Hrvaško trgovinsko ministrstvo je sklenilo združiti poedine oddelke gospodarske policije v centralno gospodarsko policijo. Njena naloga je paziti na to, da se točno uveljavljajo vsi ukazi glede zatiranja tihotapstva in veržništva.

— Nemško-hrvaška pogodba o socialnem zavarovanju. V Berlinu je bila te dni podpisana nemško hrvaška pogodba o socialnem zavarovanju. Hrvaško je zastopal na pogajanjih sekcijski šef v hrvaškem korporacijskem ministruvstvu dr. Kulović. Pogodba v prvi vrsti naroča, da so v Nemčiji zaposleni hrvaški delavci glede socialnega zavarovanja enakopravni z nemškimi. Glede bolniškega zavarovanja je bilo poskrbljeno, da bodo dobivali tisti hrvaški delavci, ki se vrnejo iz Nemčije bolni ali ki so na dopustu doma zboleli, v domovini pripevke iz bolniškega zavarovanja na račun nemške bolniške blagajne. Tudi tisti hrvaški delavci, ki so ostali doma, pa so bili prej zaposleni v Nemčiji, bodo dobivali bolniško podporo iz zagrebških bolniških blagajn na račun nemškega bolniškega zavarovanja.

— Prvi spomenik 10. aprila 1941. Po božni verniki, ki radi obiskujejo cerkev Ranjenega Jezusa v Zagrebu, so v znak hvalečnosti svojemu bogu za ustanovitev neodvisne hrvaške države sbrali med seboj precejšen znesek, ki so s njim v samem svetišču postavili prvi spomenik 10. aprila 1941, ko je bila osvobodjena Hrvaška. Zagrebški listi navajajo tudi imena darovalcev, ki so omogočili, da je bil postavljen prvi spomenik hvalečnosti roglavniku in neodvisni hrvaški državi za osvoboditev izpod tujega jarma. »Hrvaški Narod« izraža prepričanje, da bodo lepemu zgledu pobo-

VESELI TEATER — Danes 20. decembra PREMIERA BOŽICNEGA PROGRAMA

PREDSTAVE V SOBOTO OB 18.30 — V NEDELJO TRI PREDSTAVE: OB 14.30, 16.30 IN 18.30

PREDPRODAJA VSTOPNIC V SOBOTO OD 10. DO 1/3 13. IN OD 16. DALJE V NEDELJO OD 10. DOPOLDNE NEPREKINJENO DO VECERA

nih zagrebških vernikov sledili še drugi in se na enak način spomnili svojih dolžnosti do osvobodene domovine.

— Prvi kinematograf v hrvaški vasi. V Dugem selu nedaleč od Zagreba, ob progi, ki vodi iz Zagreba mimo Kutine in Novske proti Beogradu, je bil te dni odprt prvi kinematograf v hrvaški vasi. S tem je bila izpolnjena koristna zamisel hrvaškega državnega poročevalskega propagandnega urada, da se tudi hrvaške vasi osroma hrvaški kmetje potom filma približajo svetovnim dogodkom in spoznavajo življenje velikega sveta.

— Gospodarska policija na Hrvaškem. Zjednica za promet z živino in mesnimi proizvodi v neodvisni hrvaški državi, ki ima svoj sedež v Zagrebu, je ustanovila posebno gospodarsko policijo, ki ima dolžnost nadzirati promet z živino in mesom. Že prve dni svojega delovanja se je nova hrvaška gospodarska policija koristno uveljavila in je med drugim v Sremski Mitrovici zaplenila večje število praščev, ki so bili pripravljeni za klanje, čeravno se niso dosegli določene teže, ali pa so bili kupljeni oziroma prodani po višji ceni, kakor pa je maksimalna. Neodvisna hrvaška država je prepričana, da bo potoma gospodarske policije zatrla sploh vsako tihotapstvo živine in mesnih izdelkov oziroma mesa.

— Gospodinjinski koledar za leto 1942 je izšel. Cena 20 lir. Dobi v Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Sebeburgova ul. 3. 579-n

Iz Ljubljane

—lj Starokatoliška služba božja bo v nedeljo, 21. decembra ob pol 9. uri dopoldne. Župni upravitelj dr. Povše Martin bo imel govor »V pričakovanju Kristusa Odrašenika«.

—lj Združenje brivov, frizerjev in kozmetikov v Ljubljani obvešča cenj, občinstvo, kakor tudi članstvo na podlagi navedke Visokega komisariata o odpiranju zaprtih predmetnih obratovalnic ter določil kolektivne pogodbe naslednje: 1. v sredo (dan pred Božičem) 24. dec. se obratuje nepretrgoma od 7.30 do 17. ure, torej brez opoldanske odmora, kar naj cenj. občinstvo upošteva; 2. v četrtek (Božič) 25. dec. se ne obratuje; 3. v petek (sv. Stefan) 26. dec. se obratuje normalno ves dan; 4. v nedeljo 28. dec. se obratuje od 8. do 12. dopoldne; 5. v četrtek (Novo leto) 1. jan. 1942 se ne obratuje. 581-n

Danes, Veseli teater ob 1/3 19.

—lj Ljubitelji našega glasbenega naroka opozarjamo na prvo javno produkcijo Glasbene akademije ter Srednje glasbene šole, na kateri bodo nastopili pevec, pianist in violonist iz šol rektorja Trosta, ravnatelja Betetta in profesorjev Trostove, Ant. Ravnika, Wistinghausnove, Slišala ter Darjana. Izvajali bodo Haydnovo »Fantazijo v d-mol«, Ravnikovega »Vasovalca«, Ponchellijevo romanco iz »Glebondec«, Mozartovo »Fantazijo v d-molus, krasno sceno in arijo iz Leoncavallovihi »Gluhačev«, »La Folia« Corelli-Leonardija, Beethovne »Variacije op. 34 v F-dur«, Gregorčeva »Vratca Saint-Saensova arijo Dalile, Chopnov »Preludij, op. 45«, Rahmaninovljevo »Preludij op. 32, 16«, Lisztovo »Valse impromptu«, arijo Gilde iz Verdijevega »Rigoletta« in Bruchov »Koncert v g-molus«. Produkcija bo v ponedeljek 22. t. m. ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani. Sporedi, ki veljajo kot vstopnice, so v predprodaji v Matični knjigarni.

—lj Darovi Rdečemu križu, Filatelistični klub pri Šestici je daroval Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč, 210 lir kot podporo. — Ga. Vida Vončina iz Ljubljane je darovala v počastitev spomina blage gospe Jere Kaduncve Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč, 50 lir. — Plamenitim darovalcem iskrena hvala!

—lj Kravice in razne kuhinjske dobrote, odlična vina, nudj gostilna Lovšin.

580-n

u— Namesto venca na grob blagopokojnega g. Viktorja Medena, veletrgovca v Ljubljani, je darovala trdka Fr. Premrov in sin. parna žaga in industrija zabojev, pokrajinskemu odboru Rdečega križa znesek 300 lir.

—lj Danes je v »Veselim teateru« premiera božicnega programa. »Veseli teater« stopa danes pred publiko s svojim dvanajstim programom: marsikomu je že nudil tekot svojega obstoja priliko nasmejati se do solz, marsikoga pa je tudi s svojim vsakokratnim sentimentalnim točkamj že potikal za srce. V božičnem programu bo vsega dovolj: smeha, zabave, akrobatike, pevskih vložkov itd. Celó božično prigodo vam je pripravil. Premiera bo danes v soboto 20. t. m. ob 18.30. V nedeljo so tri

RAZVESELITE

svoje drage z darilom »Boesca« — zabojem, ki je v njem 6 steklenic izbranih vin (2 steklenici penečega vina, 1 steklenica Riba vina, 1 steklenica vina »Amaro«, 1 steklenica desertnega vina in 1 časa česen) v žganju, povrh pa še nakaznica za posebno

BOŽICNO DARILO

(Istnicno, kolo, pribor za jed itd.)

Cena zaboju L 260,—

Zaboj s steklenicami izbranih vin dobite v

DAJ-DAMU, ki vam želi

SREČNE BOŽICNE PRAZNIKE

Na sam dan Božika bo za počitek namočencov Daj-dam saprt, —

Prosimo goste, da to spoštujejo.

PAJ-DAM

Zaboj s izbranimi vini in posebnim božičnim darilom dostavljamo po listi tudi na dom.

predstave: ob 14.30, 16.30 in 18.30. Preskrbite si vstopnice po možnosti že v predprodaji pri dnevnih blagajni, ki posluje v soboto od 10. do 1/3 13. in od 16. ure dalje, v nedeljo pa od 10. ure dopoldne neprekinjeno do večera.

—lj Socijalno gospodarski odbor za rejo prasičkov v Ljubljani sporoča svojim članom, da smo v sredo 17. t. m. preselili naše živalice iz Trnovega v Marjanišče na Poljansko cesto, kjer smo našli poleg toplega sprejema tudi prav lepe prostore in suhe hleve. Prihodnji sestanek objavimo pravočasno v naših dnevnikih. Odbor.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 21. DECEMBRA 1941-XX

8.: Poročila v slovenščini. 8.15: Poročila v italijanshini. 8.30: Orgelski koncert iz neapolske bazilike (organist F. M. Napolitino). 11.: Peta maša iz rimske bazilike Sp. Pavla. 12.: Razlaga evangelija v italijanshini (pater Zatterreni). 12.15: Razlaga evangelija (pater Sekovanič). 12.35: Kmečki trio. 13.: Napoved časa — poročila v italijanshini. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih sil v slovenščini. 13.20: Pesmi, pesmi, pesmi, orkester pod vodstvom moštra Angelina. 14.: Poročila v italijanshini. 14.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanica. 14.30: Poročila v slovenščini. 14.45: Opretna glasba. 14.55: Poročila v slovenščini. 17.15: Fran Kafol: Skrb za sadno drevje, kmetijsko predavanje v slovenščini. 17.35: Komorni zbor pod vodstvom D. M. Sijanica. 18.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Opretna glasba. 20.: Napoved časa — poročila v italijanshini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Mali orkester lahke glasbe pod vodstvom Bojana Adamiča. 21.20: Slovensko predavanje. 21.35: Neapolske ljudske pesmi. 22.: Godba Kr. letalskega pod vodstvom mojstra Alberta D. Minela. 22.45: Poročila v italijanshini.

PONEDELJEK, 22. DECEMBRA 1941-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Slovenska glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanshini. 12.15: Orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Petralia. 12.40: Malgajev duet na harmoniko. 13.: Napoved časa — poročila v italijanshini. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih sil v slovenščini. 13.20: Filmska glasba — orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzize. 14.: Poročila v italijanshini. 14.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanica — orkestralna glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert sopranistke Ksenije Vidaličje in mezosopranistke Mile Kogej-Radeve. 19.: Tečaj italijanshine poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pestra glasba. 20.: Napoved časa — poročila v italijanshini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Prenos iz velike dvorane papeškega zavoda za cerkveno glasbo. 21.40: Poje Rabagliati. 22.: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanica s sodelovanjem sopranistke Valerije Heybalove in tenorista Ivana Francela: operetna glasba. 22.45: Poročila v italijanshini.

Inserirajte v »Si. Narodu«!

M A L I OGLASI

Makulatur ni papir

proda uprava »Slovenskega Naroda«, Ljubljana, Pucinijska ul. 5

MODROCE, otomane, kauče, fotole itd. vam napravim novo ali staro popravim najceneje — po želji grem tudi na dom. — Tapetnik J. Hajhan. Ljubljana, Igriska ul. št. 10. 57 T

Papirnat ZAVESE za zatemnitev po najnižji ceni stalna v zalogi

E. Zakrajšek, tapetnik Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 34 — telefon 48-70.

SE JE ČAS, da si kupite jabolka za praznike. Iste vam nudimo v veliki izbiri in po nizkih cenah. Lavrič & Štrumbelj, Ljubljana — Tyrševa cesta 33. 2052

POZOR! Kupujem rabljene čevlje, gumijaste obutev, obleke, otroške snežke zamenjam za večje številke. — Klavžer, Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 4. 2036

POZOR! E dina priznanje kre Edina priznanje kreplina in osvetojuča pijača za vas je

»Amrobova medena«, katero dobite le v Medarni — Ljubljana, Židovska ulica 6. 1992

MREEE za postelje dobite najceneje — in rabljene sprejemem v popravilo. Komenakega ulica št. 34. 1825

Premog — drva — oglje specialno oglje za generatorje vedno na zalogi pri

Razvoj grafične umetnosti pri nas

Na razstavi Debenjaka, Jakca in Miheliča v Jakopičevem paviljonu je grafika odlično zastopana — Predavanje Jožeta Gregorčiča

Ljubljana, 20. decembra. Razstava Rika Debenjaka, Božidarja Jakca in Franceta Miheliča, ki je že deset dni odprta v Jakopičevem paviljonu, je zbudila veliko zanimanje med našimi ljubitelji slikarske umetnosti. Ze doslej je bil obisk izredno lep, verjetno pa se bo do zaključnega dne na predbožični dan še stopnjeval. Saj so razstavljena izvrstna dela. Slikarji so nekaj olj in grafičnih listov že prodali, kar dokazuje, da so med nami kljub težavnim časom še vedno ljudje, ki vedo ceniti umetniško sliko.

Razstavljenih je 162 del

Ni naš namen, da bi napisali o razstavi strokovno oceno — to pritiče kritiki — tudi ne predstavljamo razstavljalce, saj so vsi trije po svojih prejšnjih razstavah v Ljubljani in drugod že dobro znani. Opozoriti hočemo le na nekatere zanimive podrobnosti razstave. V celoti so umetniki v starih dvoranah Jakopičevega paviljona zbrali 162 del. Izredno številno je zastopana grafika, mnogo je oljnih podob in pastelov.

Riko Debenjak je razstavil 14 olj in 17 grafičnih listov. Med olji zbuja največje zanimanje »Zalostna Mati božja iz Zelene jame« in »Motivi iz Blok«. Med grafičnimi so v večini jedkanice. Med drugim je slikar razstavil tudi ilustracije k Čampovi knjigi »Sotor v zatistju«.

Božidar Jakac slovi kot izvrsten portretist. Razstavil je tokrat 12 portretov, deloma olja, deloma pastele in risbe. Velika je kolekcija pastelov: razstavljenih jih je 47. Med njimi so novomeški in ljubljanski motivi, mnogo prizorov poljskega dela in pokrajine. Med grafičnimi so v večini jedkanice. Jakac je razstavil skupno 94 del.

Francet Mihelič razstavlja skoraj sama olja. Motivi so povzeto iz vsakega življenja in so zlasti zanimivi pustni prizori. Nekaj je tihotičij. Zastopani so tudi s tremi grafičnimi. Skupno razstavlja 37 del.

Kako se je razvijala grafika pri nas

Kakor vidimo je grafična umetnost na razstavi močno zastopana. S tem v zvezi je v četrti popoldnevni predstavi obiskovalcem umetniški zgodovinar Jože Gregorčič kratke oris razvoja grafične umetnosti pri Slovencih. Iz njegovih izjav in posnemano nekaj najvažnejših podatkov.

Zgodovinska zapovednost glavnih grafičnih strokovodov od lesoreza, ki se je pojavil ob koncu 14. stoletja, k bakrorezu. V začetku 16. stoletja se pojavijo tiskarske radirke. Se v 19. stoletju sledi jeklorez in nato kot zadnja tehnika litografija.

Od 14. do 17. stoletja

Pri nas se je grafika pojavila ob koncu 14. stoletja. Najprej je grafični list imel spominsko in versko-vzpodbudno vrednost, kasneje pa je prišel služiti tudi za predlogo slikarskim kompozicijam. Prvi, še danes ohranjeni primeri, kako je grafični list služil kot neposredna predloga za velike zidne kompozicije, so iz druge polovice 15. stoletja freske sv. Kristofa in Križanja na Močah na Gorenjskem in slika rojstva Jezusa na Vrzdencu pri Horjulu. Sklepeti moremo, da je bilo v tistem času med našim ljudstvom razširjenih mnogo grafičnih umetnin, saj so nam nekatere še danes ohranjene.

Lesorez v obliki knjižne ilustracije so nam posredovali naši protestantski pisarji. Visek iz umetniškega vida je v tem pogledu Dalmatinova biblija, za katero so uporabljali predvsem izposojene nemške lesoreze. Nedvomno pa so v tem času nastajali grafični listi tudi pri nas kot spomini na razne zgodovinske dogodke.

S tem v zvezi je zanimiv pojav slikar Jurij Bobič iz prve polovice 17. stoletja, doma iz Most pri Kamniku. Imel je obširno grafično zbirko slavnih mojstrov. Ta zbirka mu je služila kot vir motivov za njegovo slikarsko ustvarjanje. Kasneje si je njegovo zbirko pridobil I. V. Valvasor. Zanimivo je, da je Bobič imel v svoji zbirki tudi liste, ki so služili za predloge slikarju, ki je okoli leta 1700. poslikal znani strop Stare grofije v Celju.

Grafični okoli Valvasorja

Prvo grafično delarstvo smo dobili Slovenci ob koncu 17. stoletja. Osnovni jo je naš historikograf I. V. Valvasor na Bogenšperskem gradu in v njegovi nastali dela topografske »Slava Vojvodine Kranjske« in umetniške kakovosti. Med umetniki, ki so delali pri Valvasorju, so Matija Greyšcher, Ivan Koch, Andrej Trost, Pavel Rit-izović, Peter Mungerstorf in Ivan Werex ali Wierix. Valvasorjeva zasebna grafična zbirka, ki je obsegala 18 velikih folio zvezkov, od katerih je četrti izgub-

ljen, je danes jedro vseučiliške knjižnice v Zagrebu.

Razen omenjenih sodavcev Valvasorja so takrat delovali pri nas kot bakrorezi še nekateri tuji: Johann van Berg, Elija Baack pl. Heldenmuth, v 18. stoletju pa Andrej Wolfgang, Jeremias Gotthelb Rudenans in drugi. Iz tujine smo takrat dobivali tudi bakroreze za tiskanje priljubljenih bož-jepotnih podobic.

V 18. stoletju in ob pojavu litografije

Prvi Slovenec grafičnik, ki se je pojavil za Valvasorjem je ljubljanski Karel Schütz (sic) iz srede 18. stoletja. Kasneje se mu je pridružil se Lovro Janša, po rodu iz Brezovice pri Radovljici. Janša je vrezoval v baker večino pokrajinske slike. Tretji je bil Kranjčan Anton Hayne. Vsi trije so prvi domači umetniki, ki so grafično tehniko uporabljali izključno v umetniške namene.

S pojavom litografije je grafična umetnost zopet potisnjena v tujino roke, domača se je vse do 19. stoletja omejevala na utilitarne in ilustrativne namene. Šele ob koncu stoletja se z nastopom in razvojem moderne slovenske umetnosti vzbudi novo zanimanje za grafiko. Početnik novega, čisto umetniškega razvoja moderne slovenske grafike je Matej Sternen, ki se je z uspehom poskušal v radiranki.

Ekspressionistični predhodniki grafike

Razmah pa je prinesla šele nova generacija ekspressionistov. Ekspressionizem je namreč zopet uveljavil samostojno vrednost risbe, ilustracije in grafične črno bele umetnosti, vrnil je grafičnim tehnikam njihovo vrednost in dal grafičnemu listu nov izraz in novo vsebino.

Grafično so začeli sedaj gojiti v vseh modrih tehnikah. Saša Šantel je plodovit ilu-

strator. Hinko Smrekar je risar in grafičnik, odlični ilustrator in karikaturist. Vavpotič eden najdružnejših ilustratorjev novejšega časa. France Kralj je ustvaril nov tip ilustracij: s svojimi ilustracijami o kralju Matjažu in Alenčici. Božidar Jakac je ob Gradnikovi liriki ustvaril nove lirčne umetnine, ki so prava preprosta literarne umetnine v likovno. Velik pomen za knjižne ilustracije ima Miha Maleš, ki je z vrsto knjižnih izdaj poglubil smisel za originalno knjižno ilustracijo. Debenjak je izdelal izvrstne radirke za pravkar izšlo Čampovo pesniško zbirko »Sotor v zatistju«, kar je prvi primer te vrste knjižne ilustracije pri nas.

Naša moderna grafika pa ima predvsem pomen samostojne grafične umetnine. Grafični list v vseh pogostih tehnikah je po svoji umetniški vrednosti že dosegel oljno podobo. Najbolj znani imeni naših grafičnikov sta Božidar Jakac, katerega osnovna poteza je lirčna, razpoložljiva in Miha Maleš, ki je danes poleg Jakca eden najplodovitejših grafičnikov in ima za razvoj grafike velike zasluge.

Vpliv novega realizma

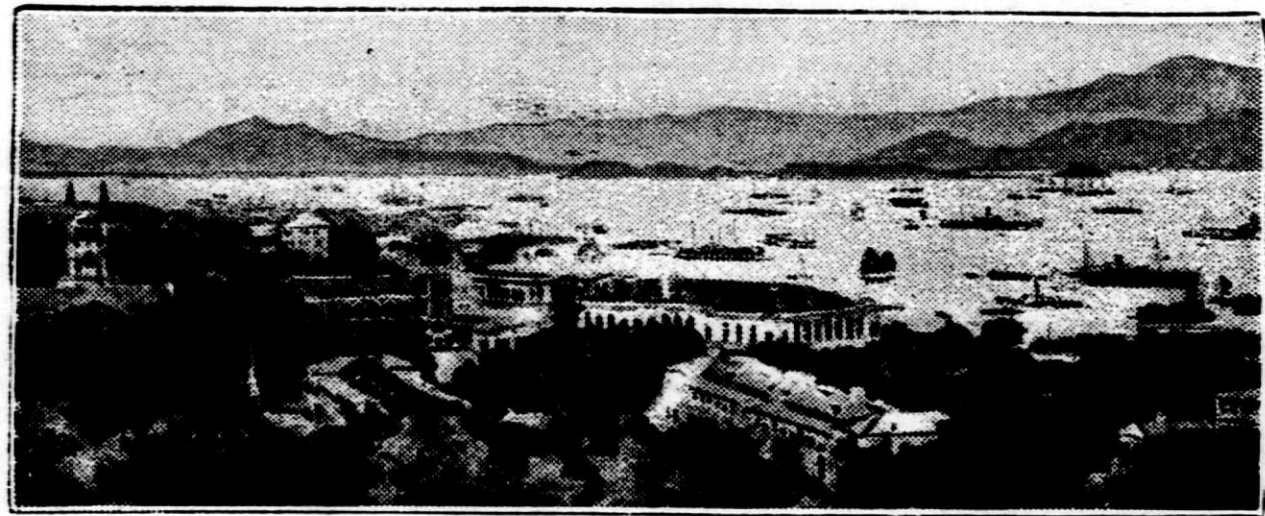
Novi realizem nam je s svojo zahtevo po otipljivi vsakdanji resničnosti prinesel linoreza Sedeša s svojimi globoko občutenimi socialnimi motivi in Miheliča, ki je za socialne motive uporabljal litografijo, za kmečki žanr pa v zadnjem času tudi radirke.

Plodovit grafičnik je tudi Justin, znan po svojih ilustracijah. Med mladimi sta grafičnika Fr. Golob in Sušmeli.

Taka je na kratko zgodovina slike razvoja grafike pri nas. Da bi poglobili smisel zanjo, pripravljajo naši umetniki poseben klub ljubiteljev in zbirateljev grafike. Z izdajanjem grafičnih map bo članom kluba omogočeno, da si ustvarijo lepč grafično zbirko, v kateri bodo zastopani najboljše listi naših sodobnih slikarjev.

Hongkong — angleška trdnjava na Kitajskem

Kako so prišli Angleži do tega važnega pomorskega oporišča

Hongkong je važno pomorsko oporišče. Temu otoku, ki meri 83 kv. km in leži blizu kantonskih vrat ob obali južne Kitajske, pravijo Angleži tudi »Victorlac«. Proti zapadu tvori Hongkong tudi važno oporišče proti japonskemu otoku Formosi. Hongkong je prešel v angleško posest med tak zvano opoljsko vojno proti Kitajski v letih 1839 in 1842, torej pred sto leti. Ta vojna je nastala zato, ker so se bili Kitajci uprli uvozu opija. Toda Angleži so zmagali in mir v Nankingu jim je prinesel to izredno važno pomorsko oporišče. eLta 1843 je bil Hongkong proglašen za angleško kronsko kolonijo in kmalu tudi primerno utrjen. Angleži so takoj spoznali, da tvori otok Hongkong z nasproti ležečim polotokom Kaulun izvrstno pristanišče. Zato so si po novi vojni leta 1860 s pekinškim mirom zagotovili še ta polotok. Svojo posest so l. 1898. še znatno zaozkožili.

Mesto Victoria na otoku Kongkongu šteje okrog 500.000 prebivalcev. Nad mestom se dviga 454 m visoki Victoria Peak, najvišji hrib otoka. Iz mesta vodi žična železnica na vrh hriba, kjer stoji mnogo lepih vil. Drugače je pa Viktorija zlasti v starem delu ozko in mračno mesto. V pristaniskem okraju stoji tesno skupaj visoke hiše. Na nasprotni strani na otoku Kaulun leži mesto enakega imena in novi Kaulun. Tu so vojaška skladišča in mornariške vojašnice. Iz novega Kauluna vodi železnica v Kanton.

Victoria je svobodno pristanišče in važno je zlasti kot tranzitno pristanišče. Iz tega so znali Angleži kovati kapital. V mirnem času je šla preko Hongkonga dobra četrtina uvoza in tretjina izvoza Kitajske. Izgradnja kantonskega pristanišča je pa vzbujala upanje, da se bodo razmere v tem pogledu v doglednem času izpremenile. Hongkong je tudi važno prometno središče. Tu imajo svoje izhodišče pomorske poti iz Evrope proti južni, srednji in severni Kitajski, Japonski, Filipinom in Združenim državam. Nekaj časa je bil Hongkong najvažnejše pristanišče vzhodne Azije, potem sta pa začela tekmovali z njim Šanghaj in Tientsin.

Industrija Hongkonga je nastala v zvezi s trgovino, ki je večinoma v kitajskih rokah, zlasti mala in srednja podjetja. Hongkong ima pa tudi dobro razvito veleindustrijo, tako ladjedelnice, sladkorne, cementne in tekstilne tovarne, papirnice, steklarne itd. Vsa ta angleška kronska kolonija meri 124 kv. m, poleg tega ima pa Anglija v najemu še 888 kv. km prilaga-jčega ozemlja. Brez angleškega vojaštva ima Hongkong nekaj nad 1.000.000 prebivalcev. Oblast je v rokah angleškega guvernerja s sedežem v Victorlac.

Obnovite naročnino!

minghamu dne 16. oktobra 1880, imejitelj reda Indijske krone in Vojnega križca.

Edino, česar sem se moral zdati bati, je bilo to, da bi se polkovnik ne vkrcal na isto ladjo kakor jaz. Bil sem pa seveda pripravljen izogniti se tej možnosti z vso opreznostjo.

K sreči sva ga srečala s pastorjem drugi dan v isti restavraciji in polkovnik nama je povedal, da je izgubil dokumente. Od njega sem tudi zvedel, da ostane v Santa Cruzu še štirinajst dni. Torej ni bilo nevarnosti, da bi se srečala na parniku.

Vse je šlo po mojih željah in zato se mi je odvalil kamen od srca.

Dneve, ki so mi še preostajali do odhoda, sem porabil za ogled mesta. Izprehajal sem se pa vedno skupaj s pastorjem in v njegovi družbi se nisem preveč dolgočasil.

Slednjič je napočila ura odhoda. Kupil sem vozni listek zase in za pastorja in pri blagajni mi ni bilo treba povedati niti svojega niti njegovega imena.

V Santa Cruzu niso formalisti. Čim plačate, vas nihče več ne vpraša, kdo ste in od kod prihajate.

Paripik, ki sva se nanj vkrcala, se je imenoval »Velasquez«. Njegove kajute niso bile posebno elegantne, toda če se je valjal človek po umazanih luknjah, kakor jaz, pač ne more biti izbiren.

Čim sem se vkrcal na ladjo, je bila moja edina skrb kaj storiti s kovčgom, ki ga nisem mogel ne prenesti držati v roki. Nisem ga pa seveda mogel pustiti v svoji kajuti. Sklenil sem torej hliniti bolezen in po cele dneve, dokler je trajala vožnja do Cadixa, sem ostajal v svoji kajuti. Pastor je pri-

Nekaj za filateliste

Dan poštne znamke v Nemčiji bo zadnjič prirejen februarja 1942. Od leta 1943 dalje bo prirejen vsako leto na dan ustanovitve svetovne poštne zveze. Poštna pogodba je bila sklenjena 9. oktobra 1874. z vsemi evropskimi in mnogimi izvenevropskimi državami in je stopila v veljavo 1. oktobra leta 1875.

Čast, komur čast!

Neki hamburški veletrgovca je imel nekoč goste na večerji in povabil je tudi svojega dobrega znanca Detleya von Liliencrona. Leta naj bi privedel s seboj tudi svojega mladega prijatelja Richarda Dehmela, čigar ime je prav tedaj začelo svetiti. Gostitelj je sprejel gosta zelo prijazno. Ko ga je pa mladi Dehmel nagovoril »gospod konzul«, je Liliencron odkimal z glavo rekoč:

— Konzul! Kaj se pravi konzul? Cezar je bil konzul. Napoleon je bil konzul. Naš spoštovani gostitelj pa je generalni konzul.

Mravlje napadle znanstveno ekspedicijo

Razburljiv doživljaj braziljskega učenjaka in njegovih spremljevalcev

Letos v avgustu je krenil brazilski raziskovalec dr. Fernando Quirerez s tremi asistenti in tremi Indijanci proti gornjemu toku Rio Para, da bi poiskal tam redko vrsto orhidej. Petega dne so zagledali pred seboj na robu gozda nekaj temnega. Ko je posijalo sonce, so zagledali čuden prizor. Kamor je seglo oko, je bila zemlja pokrita z milijoni mravelj. Daleč naokrog je zemlja naenkrat oživila. Cele armade mravelj so se premikale po tleh, v dolgih vrstah so hitele naprej. Le ozka reka je ločila raziskovalca z njegovimi spremljevalci od tega ogromnega mravljišča. Mnogo mravelj je zlezlo ali popadalo v vodo, da bi tako napravile most čez reko. Toda voda je sprotila odnosa vse seboj.

Tedaj so se začele mravlje prijemati v krogle in se tako trkljati v vojo. Na drugi strani so se krogle razpršile in mravlje so zopet lezele na vse strani. Na milijone jih je utonilo, toda drugi milijoni so srečno prišli čez reko. Člani ekspedicije so tedaj pograbil deset kant bencina, ki so jih

V polarnih krajih postaja topleje

V meteorološkem observatoriju v Haparandi, najsevernejšem mestu Švedske, so te dni učenjaki dovršili proučevanje ledenikov in sadovi njihovega dela kažejo, da najbrž ni več daleč čas, ko se bodo izpolnile sanje mornarjev v polarnih krajih, kjer je vožnja nevarna in težka. V polarnih krajih vlada zadnja leta toplejše vreme in zato se led na morju ne nabira v tolikih množinah. Pogosto se ledene gore sploh ne morejo več pojaviti. Primerjave z uspehi, ki jih je dosegla Nansenova ekspedicija pred 40 leti, omogočajo ugotovitev, da se je polarna cona pomaknila za dobra dva kilometra proti severu. Povprečna temperatura v arktičnih krajih je narasla za tri stopinje, na obalah Grönlandije in Islanda pa celo za dobrih 7 stopinj. Celotna Sibirija, kjer so najmrzlejši kraji na svetu, ima nekaj koristi od tega segrevanja. Tam so začeli namreč pridelovati nekaj sočivja, kar je bilo pred 20 leti še povsem izključeno.

imeli seboj za svoj tovorni avto in polili s njim obrežje. Plameni so svinili kviku in zasmrdejo je po goreh mravljah. Toda črna vojska se je pomikala naprej preko kupa zgoznelih mravelj. Umaknila se je ognju na desno in levo, ter začela napadati človeško taborišče od treh strani.

Mravlje so obkolile ekspedicijo, ji odrezale pot in začele lezti na tovorni avto. Tedaj je najpogumnejši Indijanec tvegval prodor skozi živo steno. Hotel je priklicati pomoč, toda šele po petih strašnih urah, ko so se morali člani ekspedicije neprestano mazati z bencinom, da so se vsaj nekoliko zavarovali proti mravljam, je slednjič pripeljal rešitev. Oblegani ekspediciji je prihitelo na pomoč več po Indijancih alarmiranih farmerjev, ki so napadli mravlje od strani. Seboj so imeli 300 kant bencina. Ogenj je končno zadržal napad mravelj in jih uničil do dveh tretjin. Kar jih je ostalo živih so se umaknile. Tako je bila ekspedicija braziljskega učenjaka v zadnjem trenutku rešena.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8				9	10	
11			12		13	
14			15	16		
17		18				
	19				20	
21	22		23		24	
	25	26				
27					28	29
	30				31	
32		33		34		
35						
36			37	38	39	40
		41				42
43				44		

Besede pomenijo

Vodoravno: 1. gozdna kočja, 6. je dan samo človeku, 8. beseda v očenašu, 9. pristanišče v Jadranskem morju, 11. moško krstno ime, 13. reka v Rusiji, 14. vrsta zemlje, 15. gradbeni material, 17. kazalni zaimek, 18. število, 19. zemljepisni pojem, 20. začetek peke, 21. čebula, 23. jokat, 25. če je uspešen, vlada ljudem, 27. prenosna, novota, 28. število v pridevniški rabi, 30. azijska pokrajina, 31. osebnostni rabi, 32. japonska mera, 33. olje, ki se pridobiva iz nitrobenola, 35. angleško vseučiliško mesto, 36. italijanski predlog, 37. mesec, 41. bogat, založen z denarjem, 43. velika zapadnoevropska reka, 44. borilnica, prizorišče.

Navpično: 1. glavica, 2. gospodinjstvo orodje, 3. časovna enota, 4. večja polovica sline, 5. začetek abecede, 6. posledica čaranja, 7. zunanji znak muslimanske pokrajine, 10. pristanišče v Arabiji, 12.

ploden, 16. glagol, ki označuje odmev konjskega teka, 18. latinski veznik, 19. vezi, ki se izjemoma nadenejo robijašem, 20. omoti, zavijati, 22. poslati, usmeriti, 24. oziralni zaimek, 26. del telesa (množ.), 29. žensko krstno ime, 32. stražnik, nadzorovalec reda, 34. reka v Franciji, 38. reka na Hrvaškem, 39. rimski hišni bog, 40. japonska denarna enota, 41. kratica za nekdanje mednarodno ustanovo, 42. predlog.

Rešitev prejšnje križanke

Vodoravno: 1. Amerika, 8. videz, 9. rov, 11. Ikar, 12. re, 13. trnek, 15. kad, 16. reč, 17. Orle, 18. Apenini, 21. lekovita, 23. it, 24. rakija, 26. jelena, 28. D(ruštvo) N(arodov), 29. Ana, 30. to, 32. tragičen, 37. rja, 38. kra, 39. osa, 40. Mars.

Navpično: 1. Avstralijska, 2. mi, 3. ednček, 4. reka, 5. Izak, 6. ar, 7. sveder, 10. oral, 14. repetent, 15. kriti, 17. onikati, 19. nore, 20. Ivan, 22. ajd, 25. ananas, 27. Larra, 31. očka, 33. aj, 34. ga, 35. Err, 36. Po.

Iznajdljiv sodnik

Trije Turki so bili obtoženi, da so ukradli dragocene golobe. Lastnik golobov je trdil, da je eden izmed treh obtožencev gotovo tat. Vsi trije Turki so pa odločno zanimali tatvino tudi pred sodnikom.

— Če zanikate, da ste ukradli golobe, — je dejal sodnik, bi morali paziti vsaj na to, da bi ne nosili izdajalskih golobijh peres na turbanih.

Eden izmed obtožencev se je nehoti prijel za turban, da bi skril golobije pero, ki ga pa na turbanu seveda ni bilo. Tako je bilo dognano, da je tat on.

Dve možnosti

Newyorški učenjak dr. Erskine je bil povabljen, da bi predaval na univerzi Chatanooga. Rektor univerze dr. Guerry ga ni poznal osebno in tako se je zgodilo, da je smatral za dr. Erskina dva tuja gospoda, ki sta prišla slučajno mimo, ko je pričakoval odličnega gosta pred univerzo. Pozneje, ko je spoznal pravega dr. Erskina, mu je smeje pripovedoval o svoji zmoti.

...Vprašal sem torej prvega, če je dr. Erskine, pa mi je s posebnim naglasom odgovoril: Hvala bogu, nisem.

Drugi mi je pa odgovoril: Rad bi bil. Iz tega sem sklepal, da je vsaj edenbral v našo knjigo.

— Res je, — je pritrdil dr. Erskine.

— Toda kateri izmed obeh? — je vprašal rektor.

stian. Tam bom pa že videl, kaj se da storiti, sem si mislil.

XXII

Vse se začne popravljati

Moj prihod v Gibraltar je bil pa že naznanjen. Cariniki so bili sklepali to vest in policijski ravnatelj me je dal stražiti.

Povsod, kamor sem se napotil s kovčgom v roki, sem videl za seboj sumljivega dolgina. Sklenil sem izgubiti se mu izpred oči, kar se mi je posrečilo dokaj lahko, potem sem jo pa popihal v kavarno, kjer je sedelo kakih deset angleških vojakov. Tam sem ostal do noči, potem se mi je pa posrečilo ujeti zadnji parnik, ki vozi med Gibraltarjem in Algeci-rasom.

Ob enajstih ponoči sem bil zopet v Cadixu. Najel sem sobo v močno obljudenem okraju in naslednjega dne sem stopil s kovčgom v roki na ulico.

Mesto mi je zelo ugajalo in mislil sem si, da bi se morda vrnil sem z Edito.

Uboga Edit! Kaj neki se je zgodilo z njo? — sem razmišljal. Tisto malo denarja, ki sem ji ga bil dal ob njenem odhodu, je bila najbrž že davno porabila.

Kar so mi zarojile po glavi mračne misli. Editina preteklost je defilirala pred mojim duhovnimi očmi. Videl sem Edito, kako hodi po Strandu in kako jo zalezuje ta podlež Manzana, kako teka ubožica po hodniku kakor tiste dekle, ki so vedno vzbujale v meni grozo. In vpraševal sem se, da-li naj jo res poiščem v Parizu. Kmalu se je pa oglasilo v meni ismišljenje z njo. Spomnil sem se nesreče, ki jo je bila zadela, in zasmilila se mi je v dno srca.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman

Potem sem se vrnil v hotel, kjer sem se obril in oblekel turistovsko obleko. V restavraciji, kamor sem vzel seveda tudi kovčeg z bankovci, sem se seznanil z angleškim pastorjem, ki je bil prispel s Kanarskih otokov obiskat svojega sorodnika.

Ta pastor, ki je bil zelo zgovoren, je kmalu postal moj prijatelj. Povedal mi je, da se odpelje drugi dan v Cadix, od koder namerava odpotovati v Madrid, potem se pa vrne v Anglijo preko Francije, ki je ni poznal in ki so razne njene privlačnosti vzbujale njegovo radovednost.

Prijateljstvo tega pastora mi je bilo zelo dobrodošlo. Manjkalo so mi samo še dokumenti, ker nisem mogel misliti na to, da bi rabil dokumente, vzete Jimu Corbettu.

Preskrbel sem si jih pa zelo lahko.

Poleg naju je sedel za mizo debeluhast Anglež, ki je bil eno steklenico portskega za drugo in je bil že precej pijan. S pastorjem sva ga odvedla v hotel, kjer je stanoval, in med potjo sem mu pregledal žepa. Prisvojil sem si njegove dokumente in z njimi sem se lahko legitimiral policijskim in pisarniškim uradnikom kot »polkovnik George Flick, rojen v Bir-